

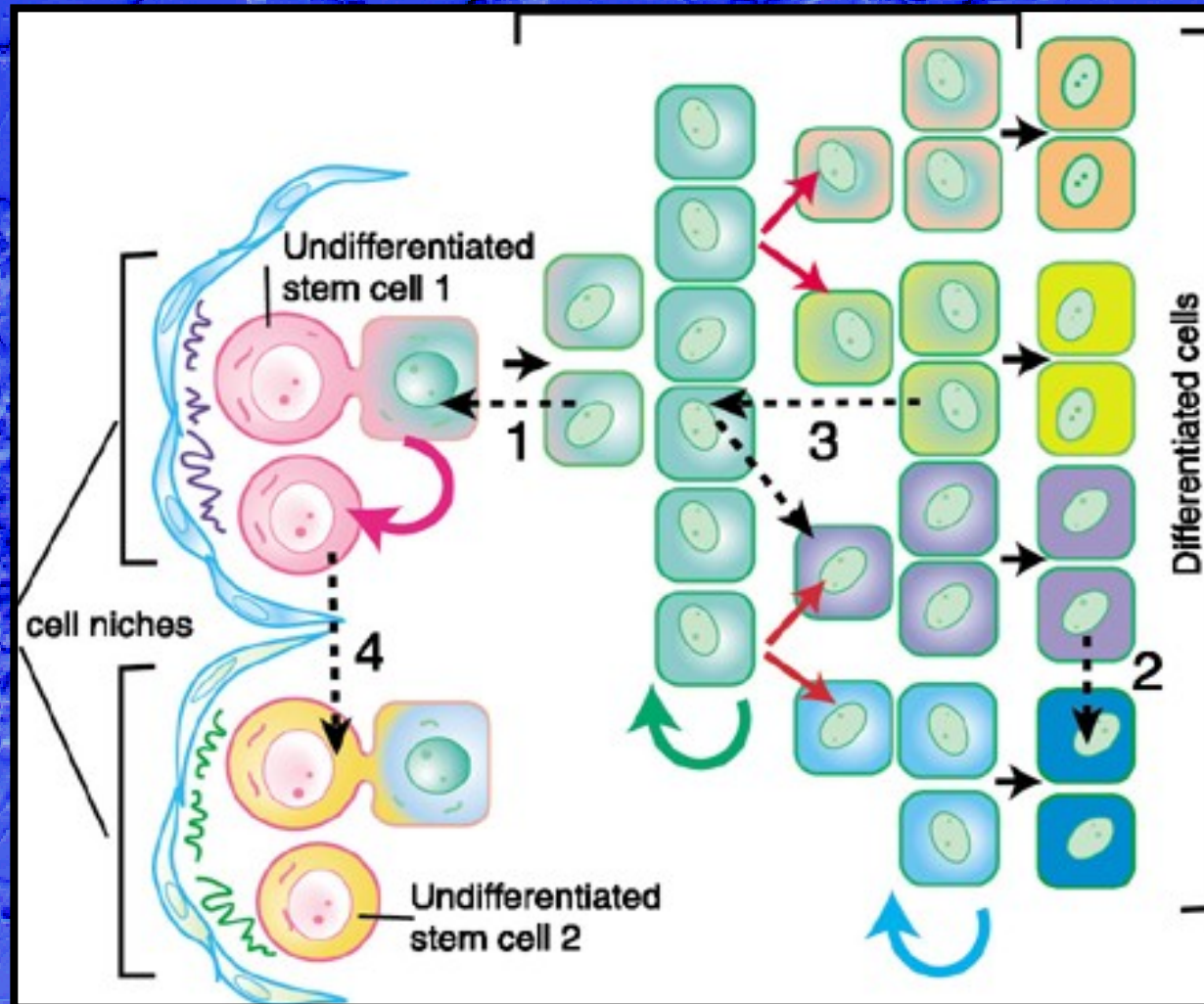
Úvod do studia biologie kmenových buněk

Jiří Pacherník
e-mail: jipa@sci.muni.cz
tel: 532 146 223

Co jsou kmenové buňky?

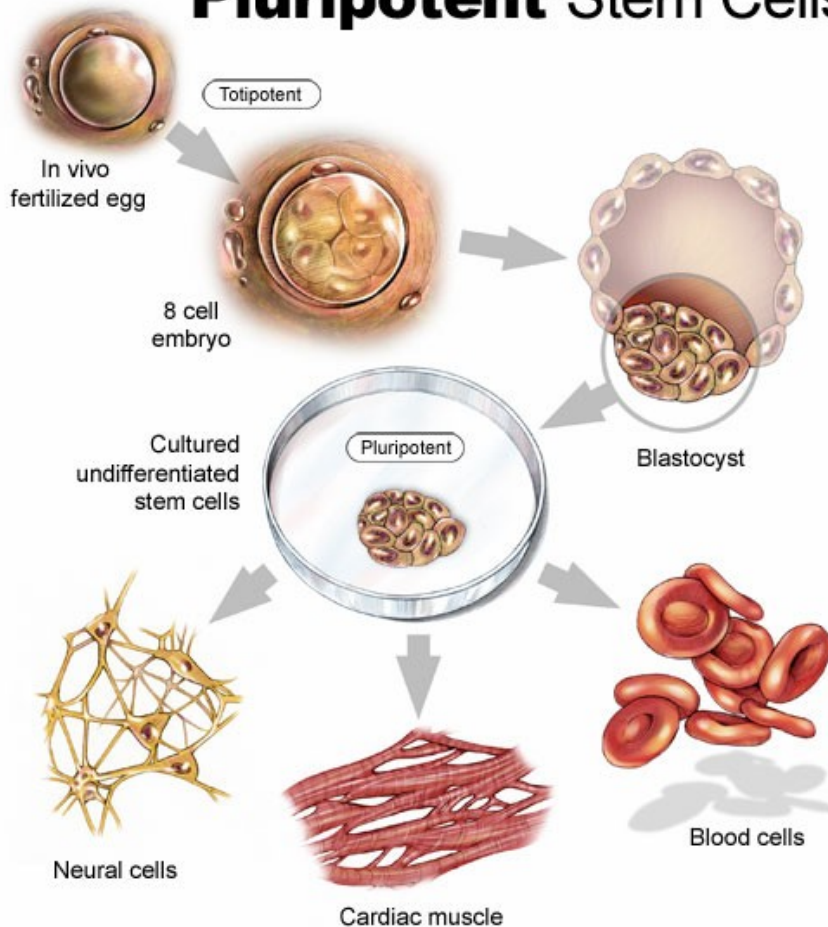
- buňky schopné vlastní obnovy (sebeobnova)
- buňky schopné dávat vznik jiným typům buněk (schopnost diferenciacce / rozrůžňování)

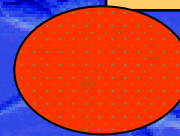
Diferenciace (rozdružování) buněk

- Buňky mění svůj fenotyp v na základě změny exprese svého genotypu v důsledku vnějších signálů.
- Regulace diferenciace je často provázána s proliferací (epigenetické změny v jádře během mitotického cyklu?).

Pluripotent Stem Cells

Kmenová buňka
aktuální <-> potencionální

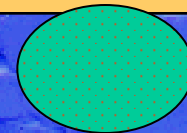

Přechodně/transientně
se dělicí buňky (Progenitory)*

* Často prolifерují a mají
schopnost krátkodobé sebeobnovy

Terminálně
diferencovaná buňka**

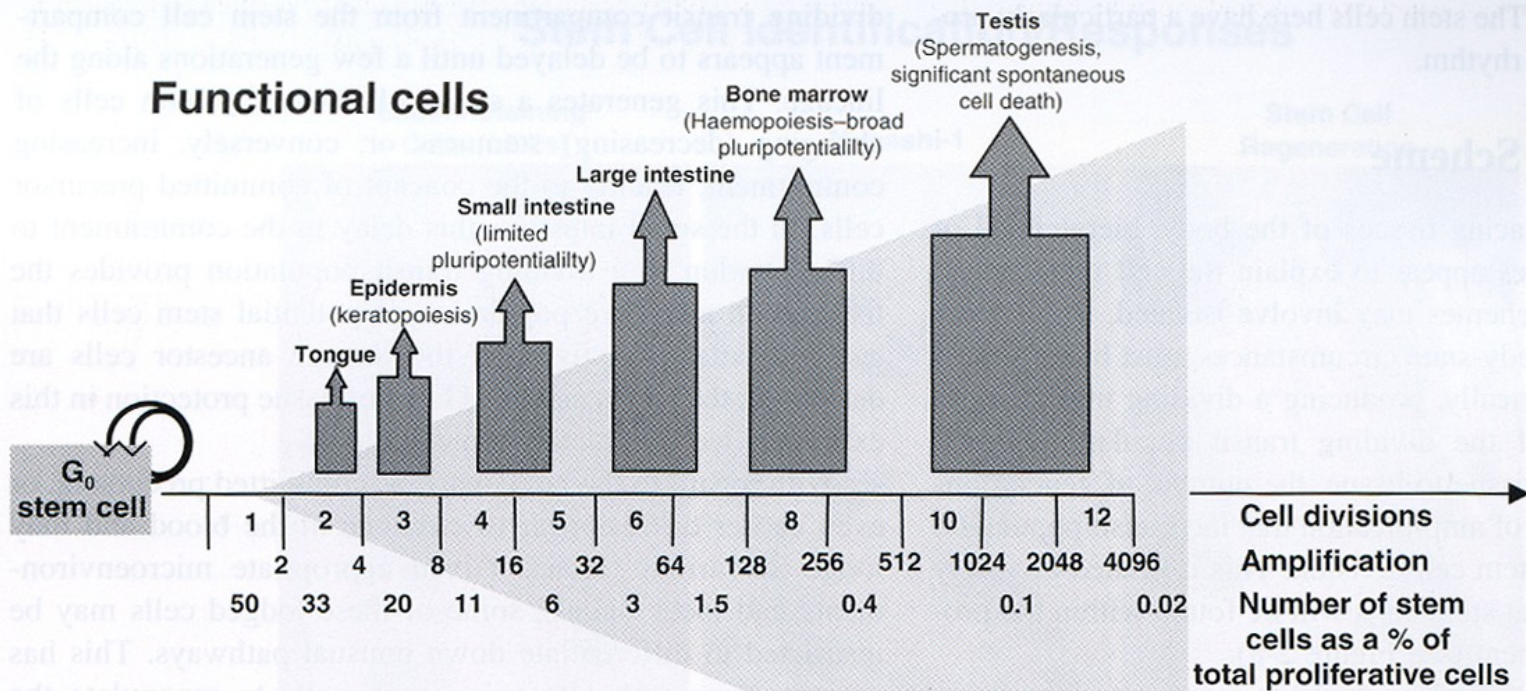

maturace

** Post-mitotické buňky = už se nikdy nedělí.
Ne všechny terminálně diferencované buňky
jsou post-mitotické.

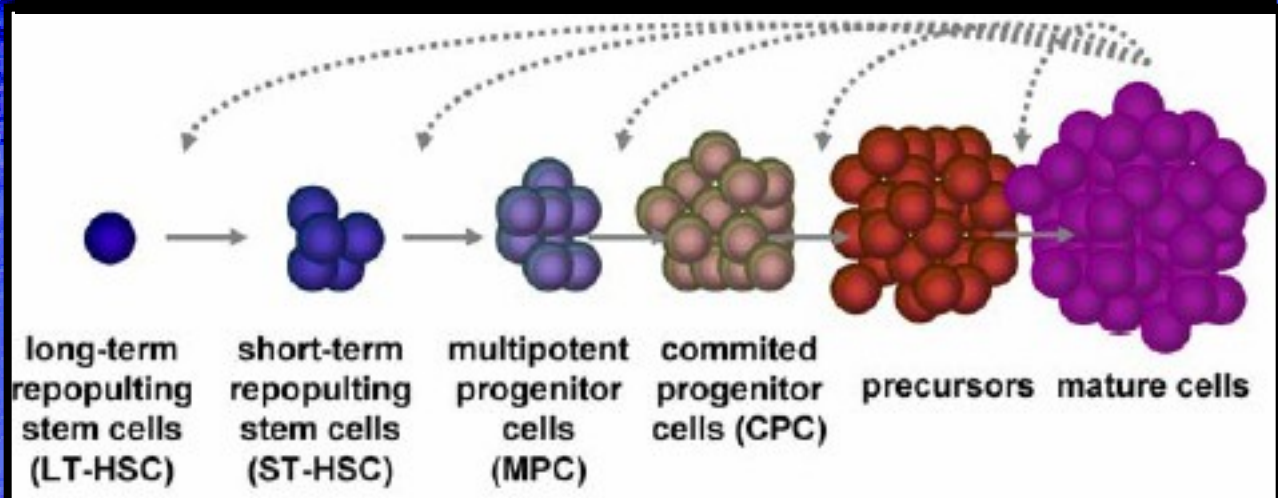

Functional cells

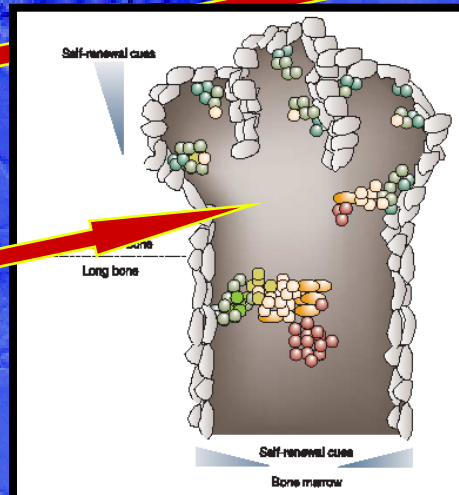
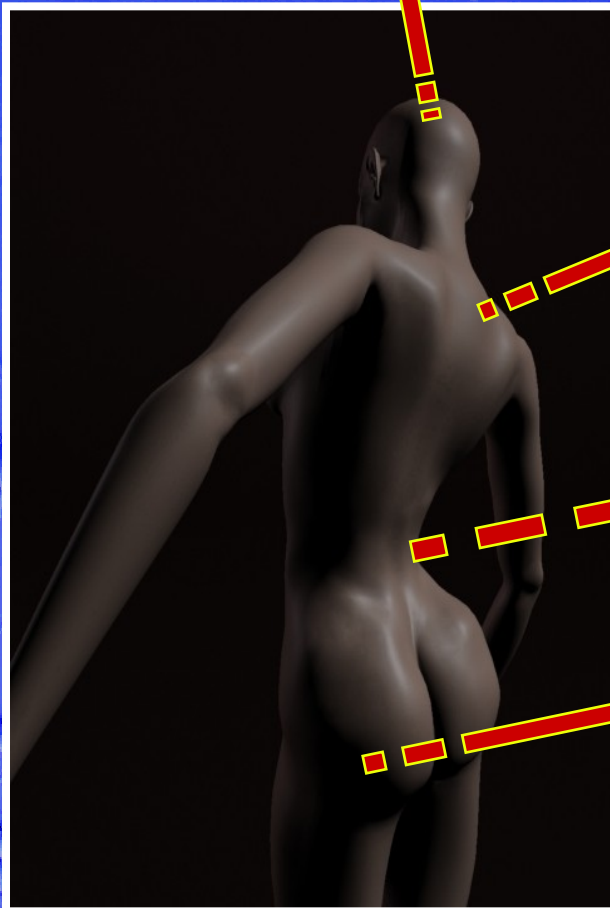
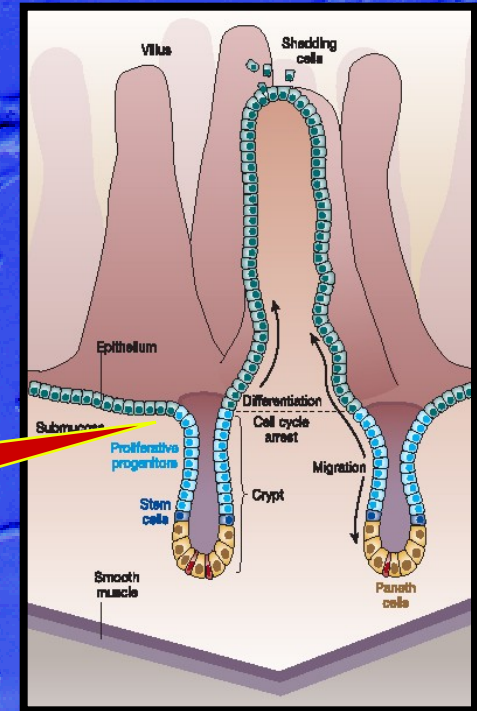
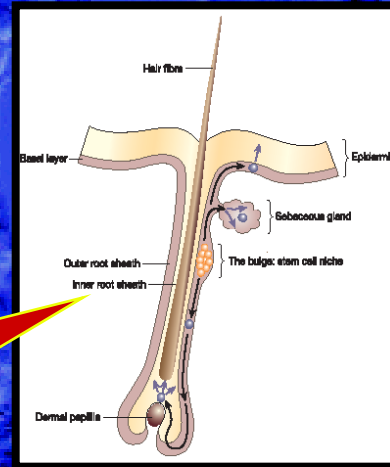
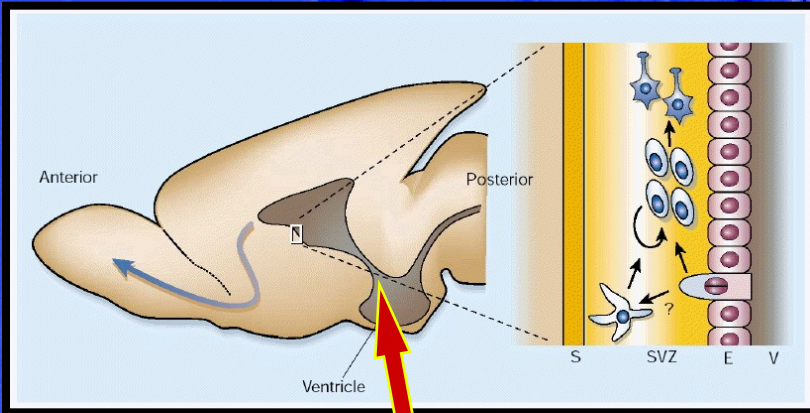

Functional Cells

Kmenové buňky tvoří jen zlomek buněk dané tkáně/organismu !

Kmenové buňky v dospělém organismu

+ další tkáně

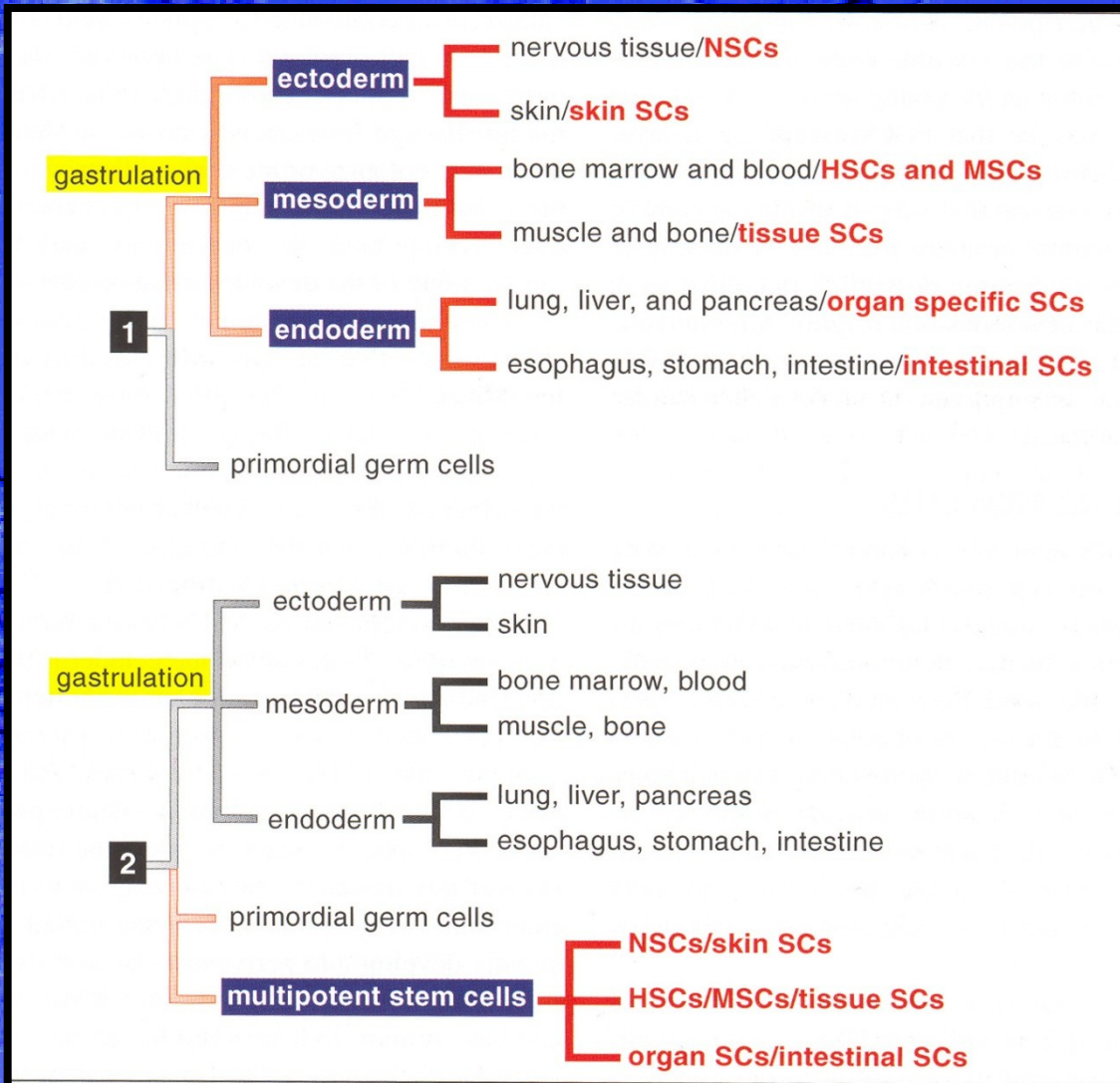
Proč nás kmenové buňky tak zajímají?

- „neomezený“ zdroj nových buněk pro regeneraci tkání
  - => nezbytné pro zachování homeostázy
  - => zajímavé pro transplantace a buněčnou terapii
- „nemocné“ kmenové buňky
  - => vznik a relaps nádorových onemocnění
  - => poruchy ve schopnosti regenerace, růstu,...

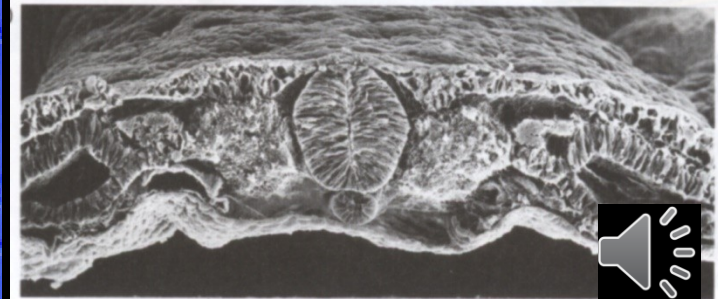
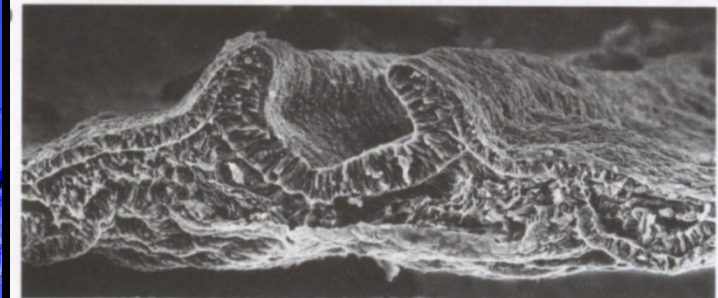
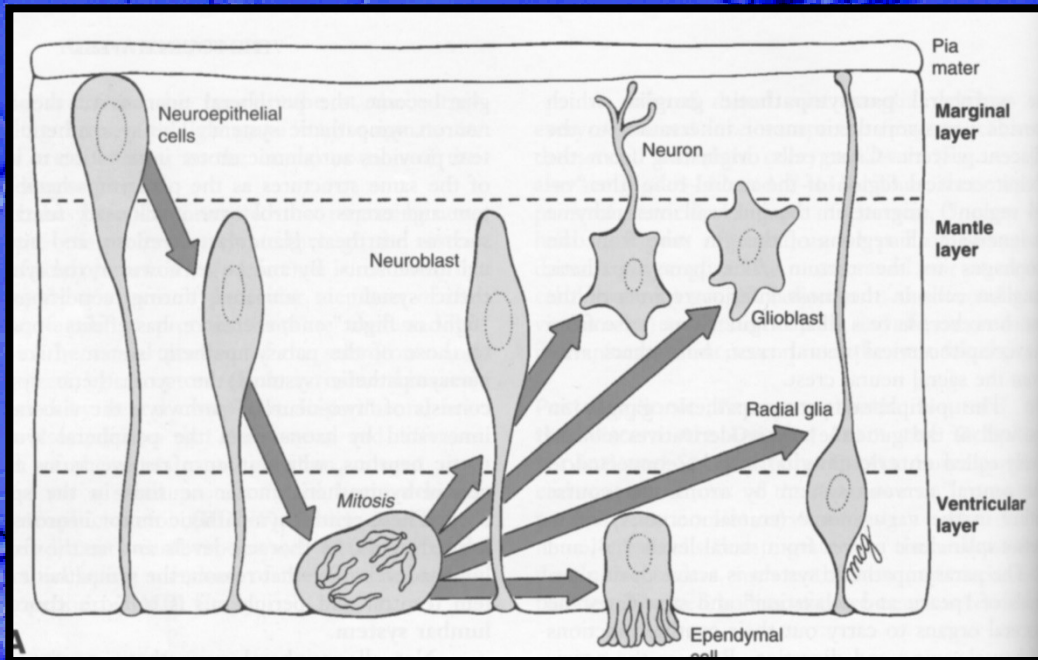
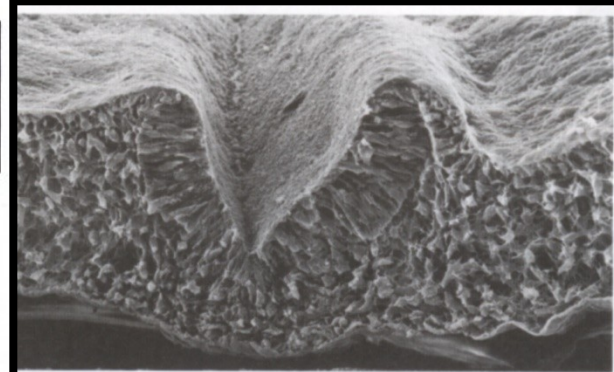
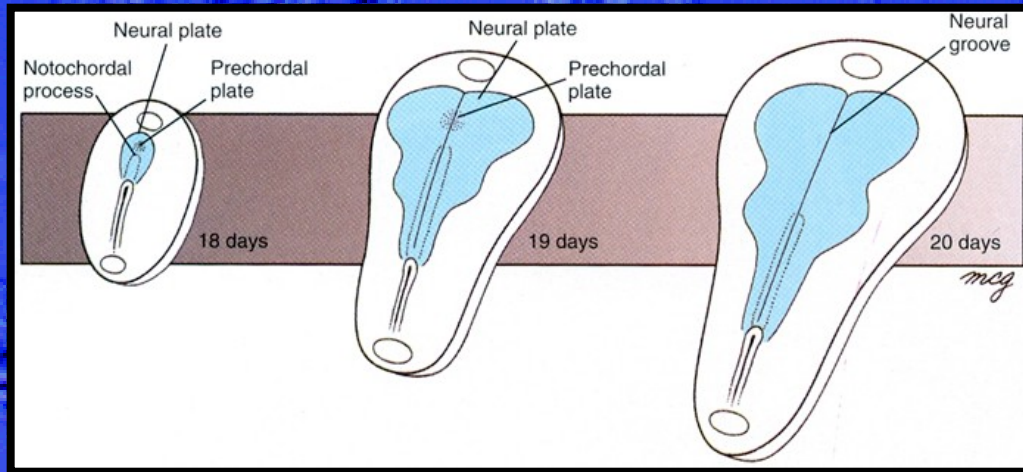

A) Co nás na kmenových buňkách zajímá?

Jejich původ během ontogeneze, jak vznikají?

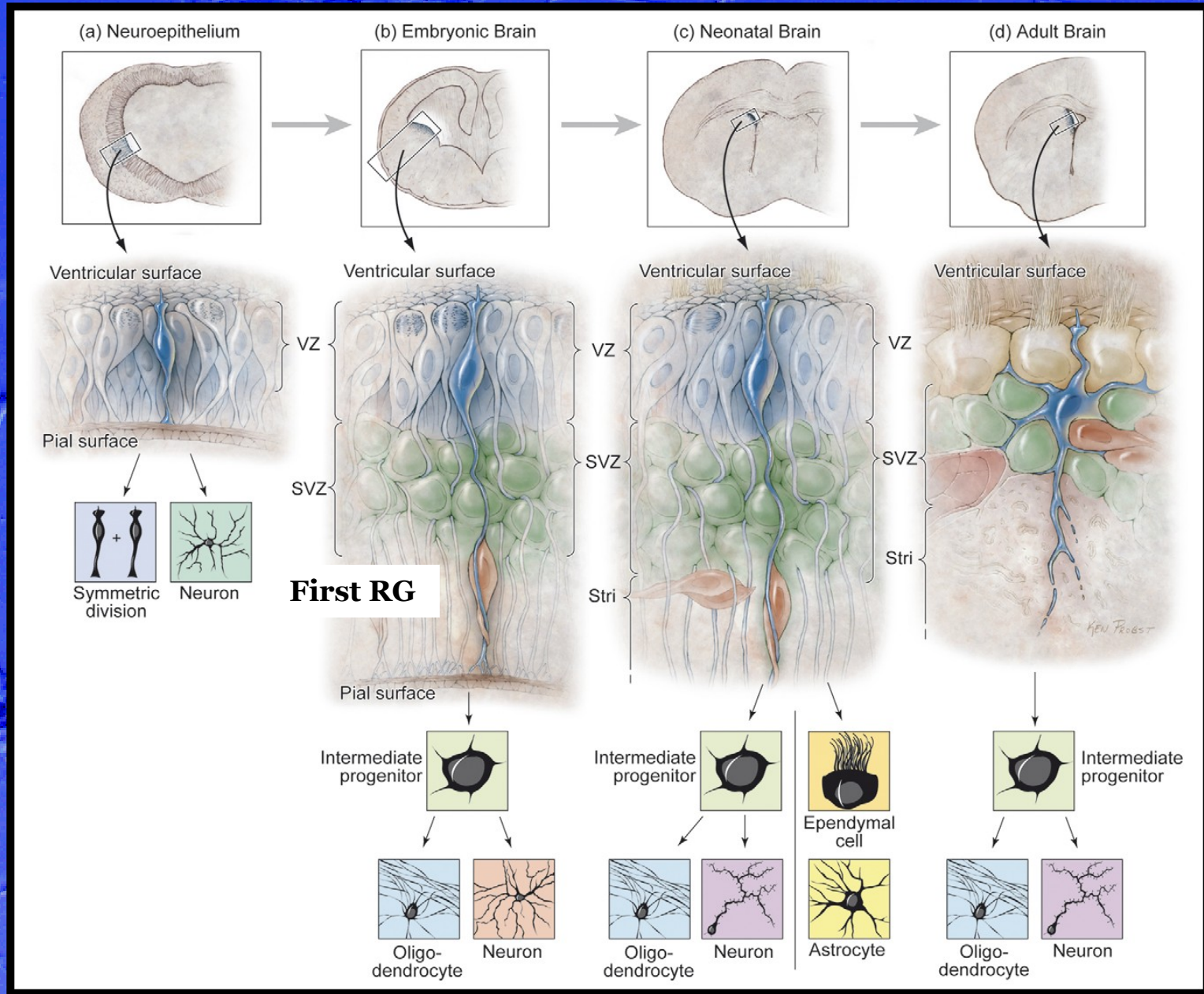

Příklad: původ NSC, pozůstatek neurogenní populace z časně embryogeneze

Neuroepithelium → radial glia (RG) → astrocyte-like NSC

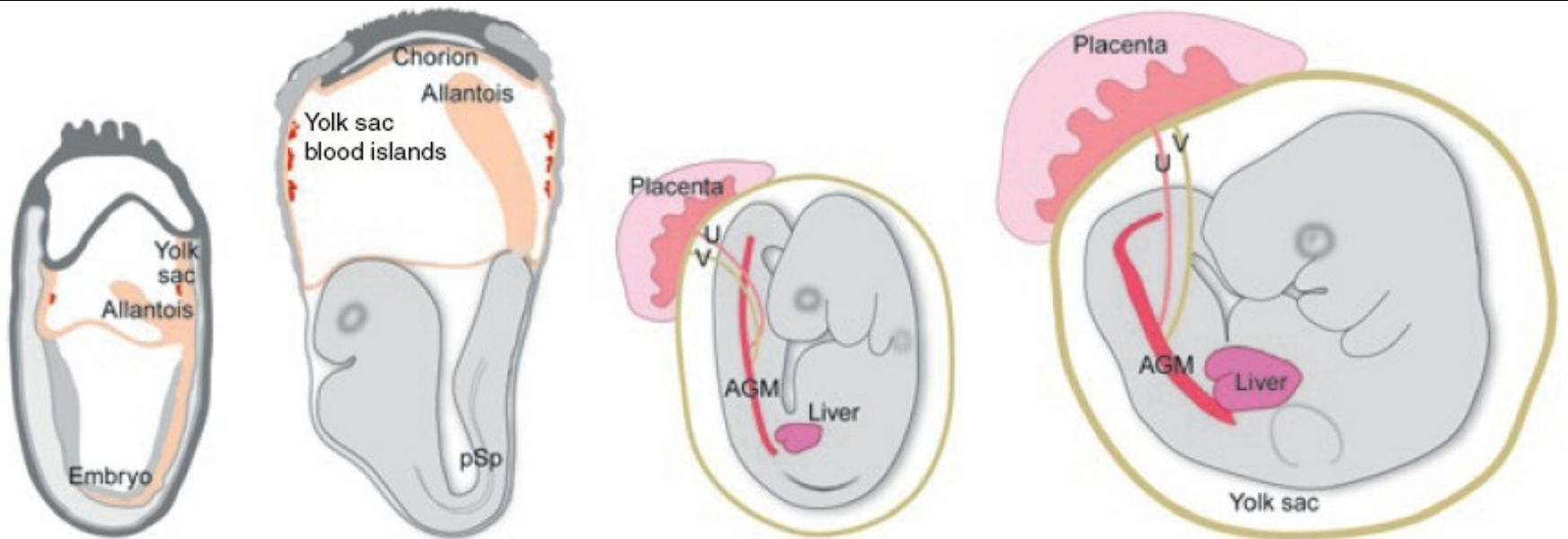
E8-9

E9-birth

(Merkle 2006)

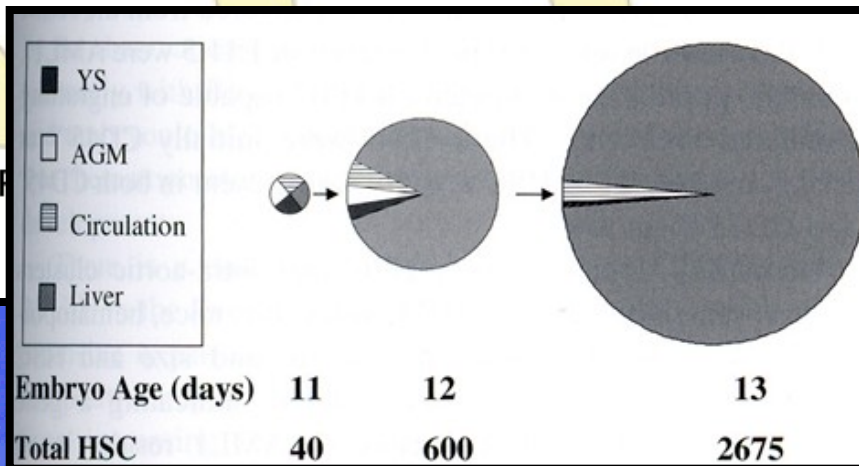

Původ hematopoetických/krvetvorných kmenových buněk

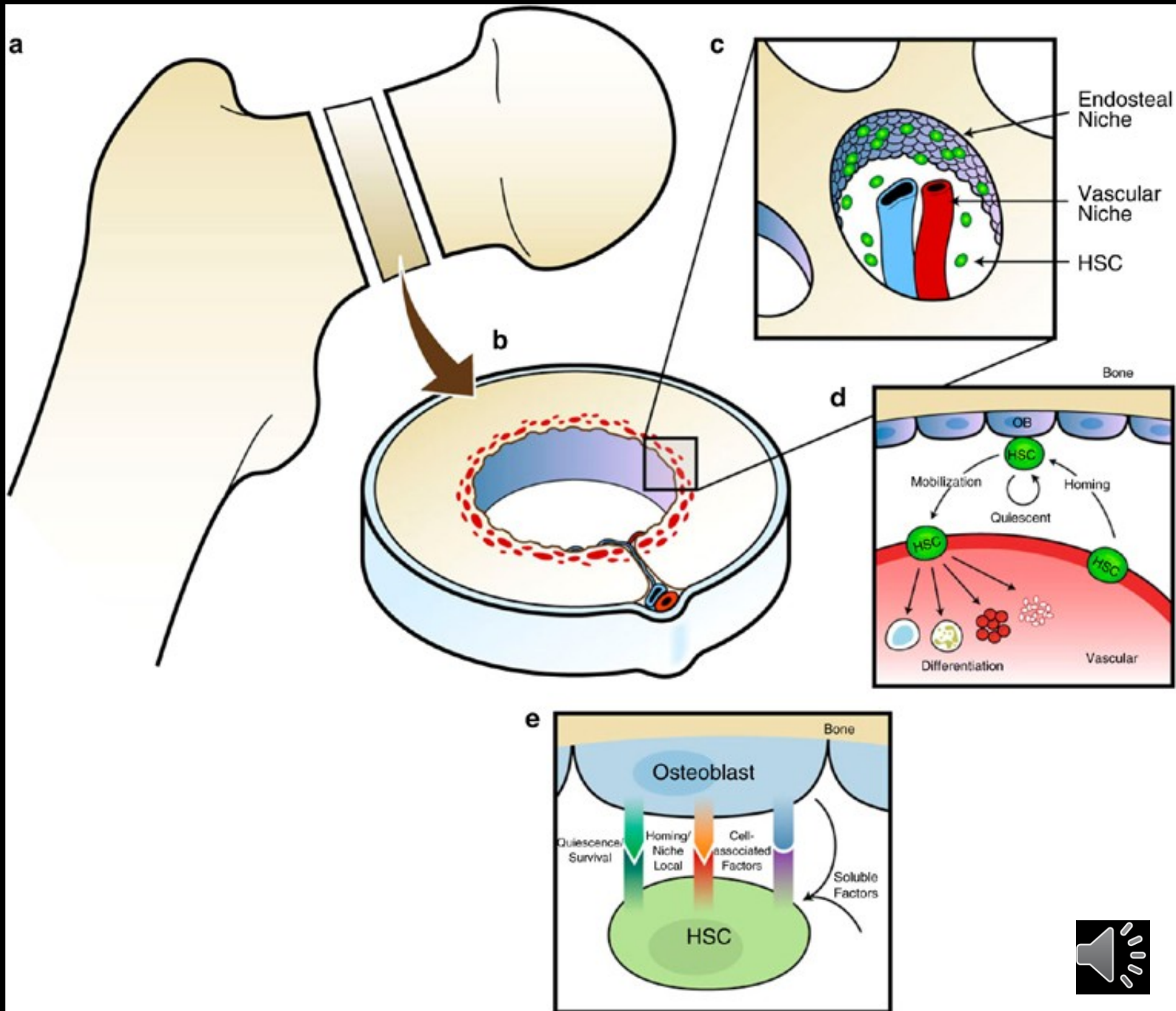
Hemangioblast

Hemogenic endothelium

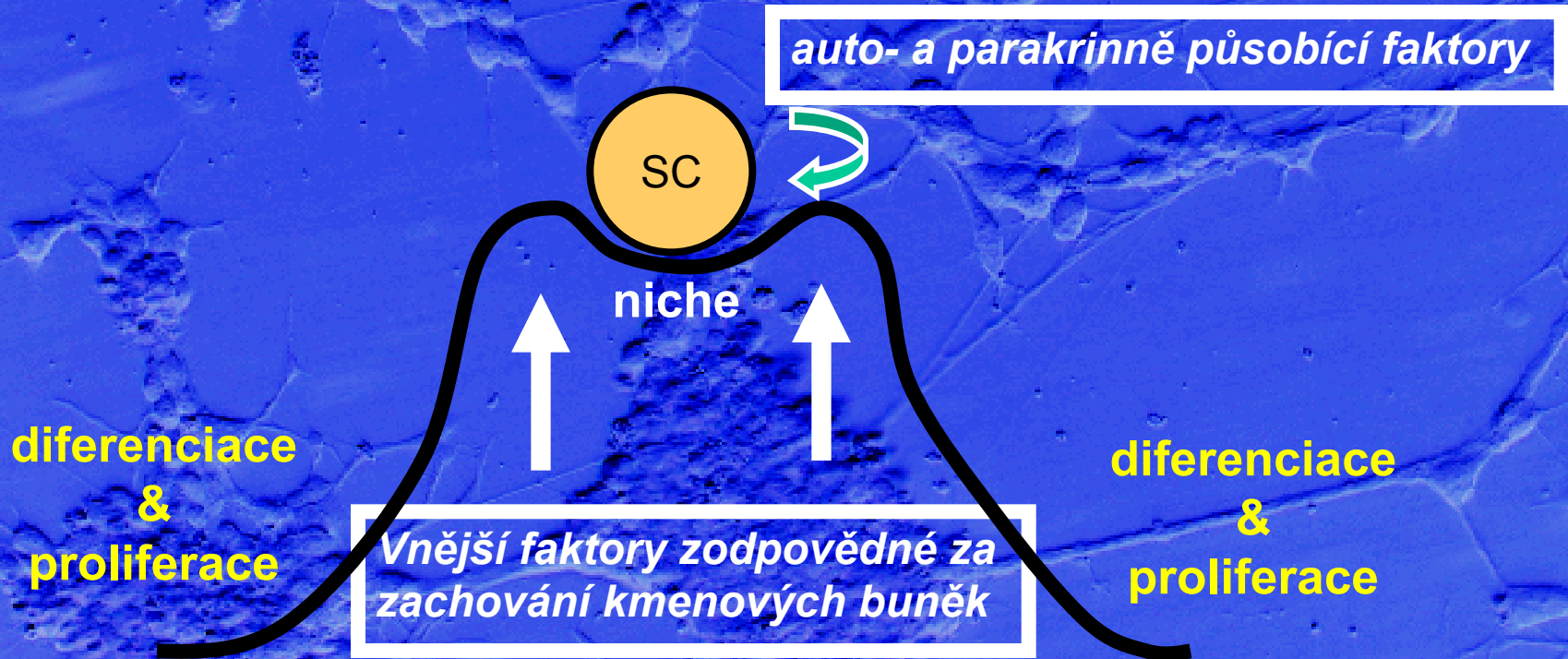
	Meta-definitive	Adult-definitive
CFU-S		
Neonatal HSCs		
HSCs		

B) Co nás na kmenových buňkách zajímá?

Jaké vnější a jejich vnitřní faktory regulují jejich existenci?

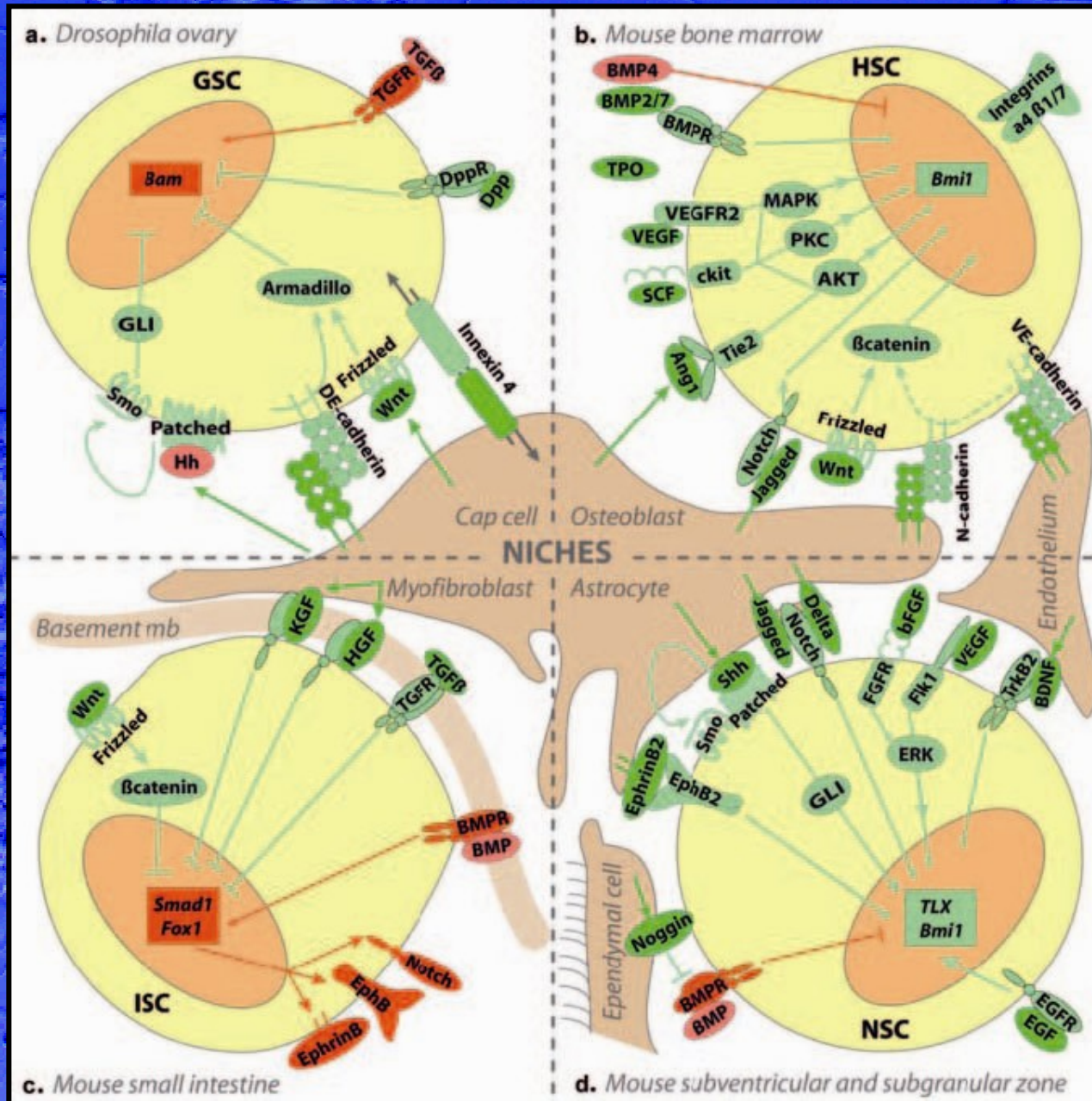

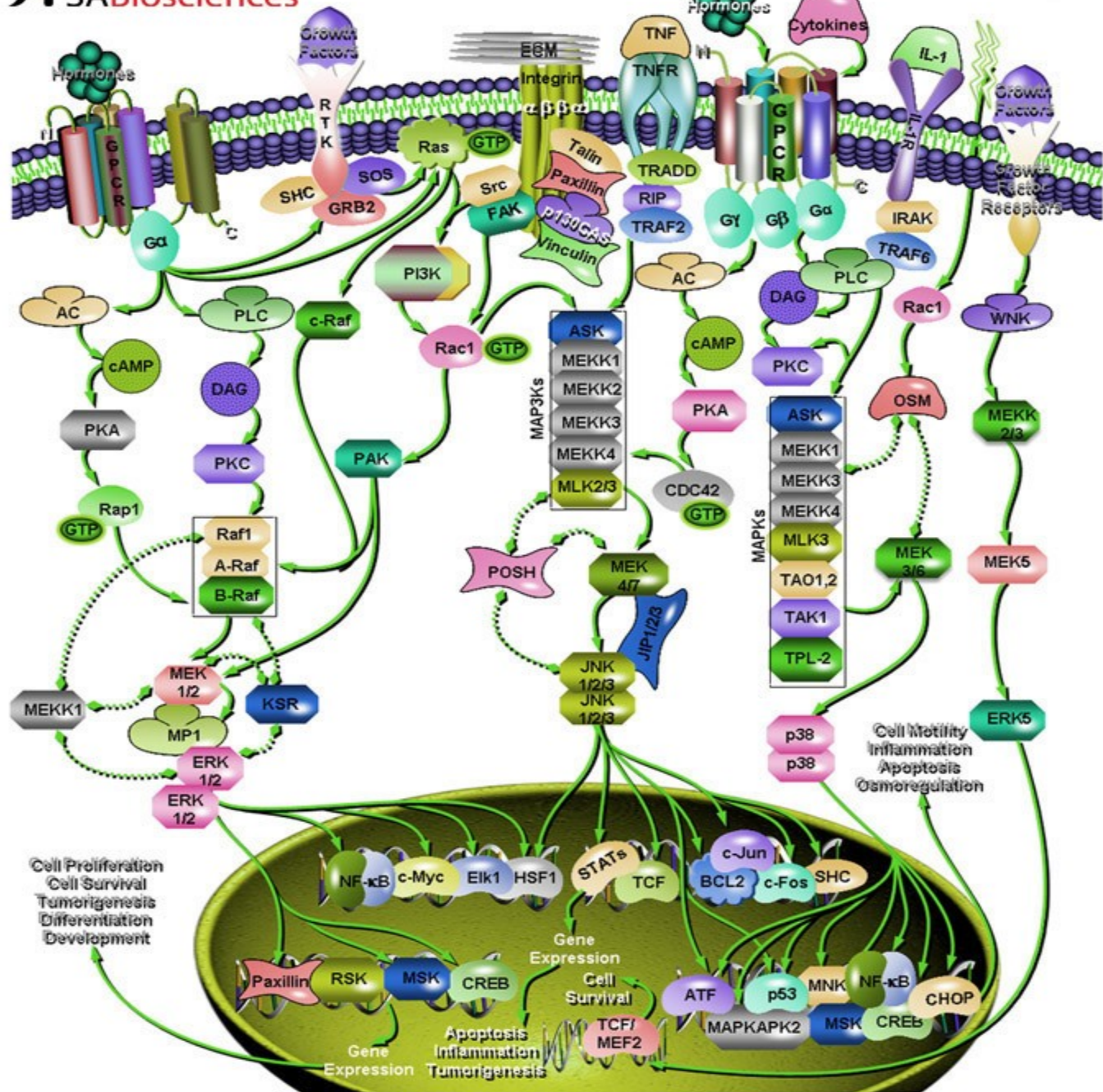
Diferenciace = rozrůžňování => vznik jiných typů buněk
Proliferace = dělení buněk => zvyšování počtu buněk

Niche

(Naveiras, 2006)

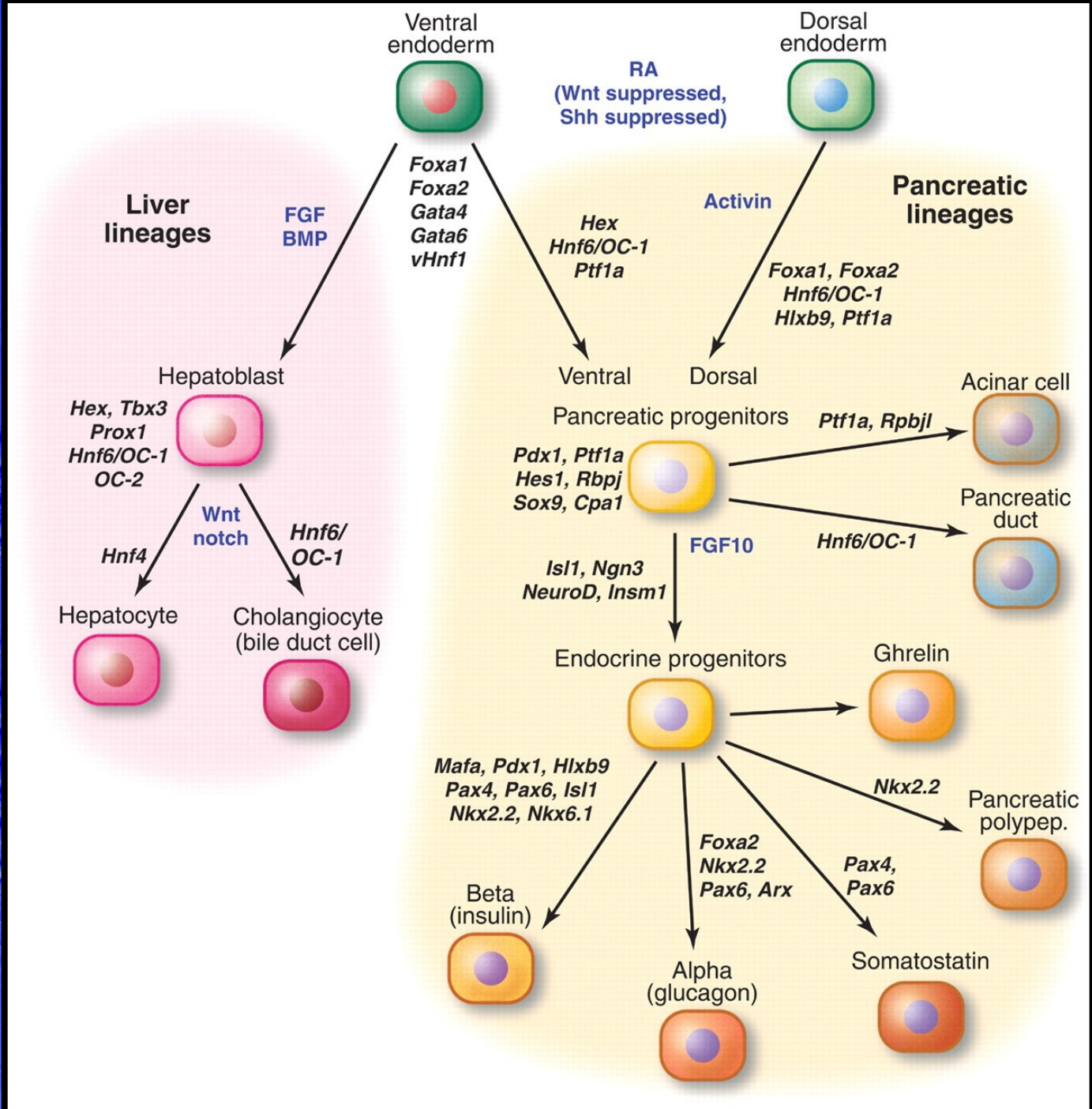

Verifikace kmenových buněk sebeobnova x schopnost diferenciaci

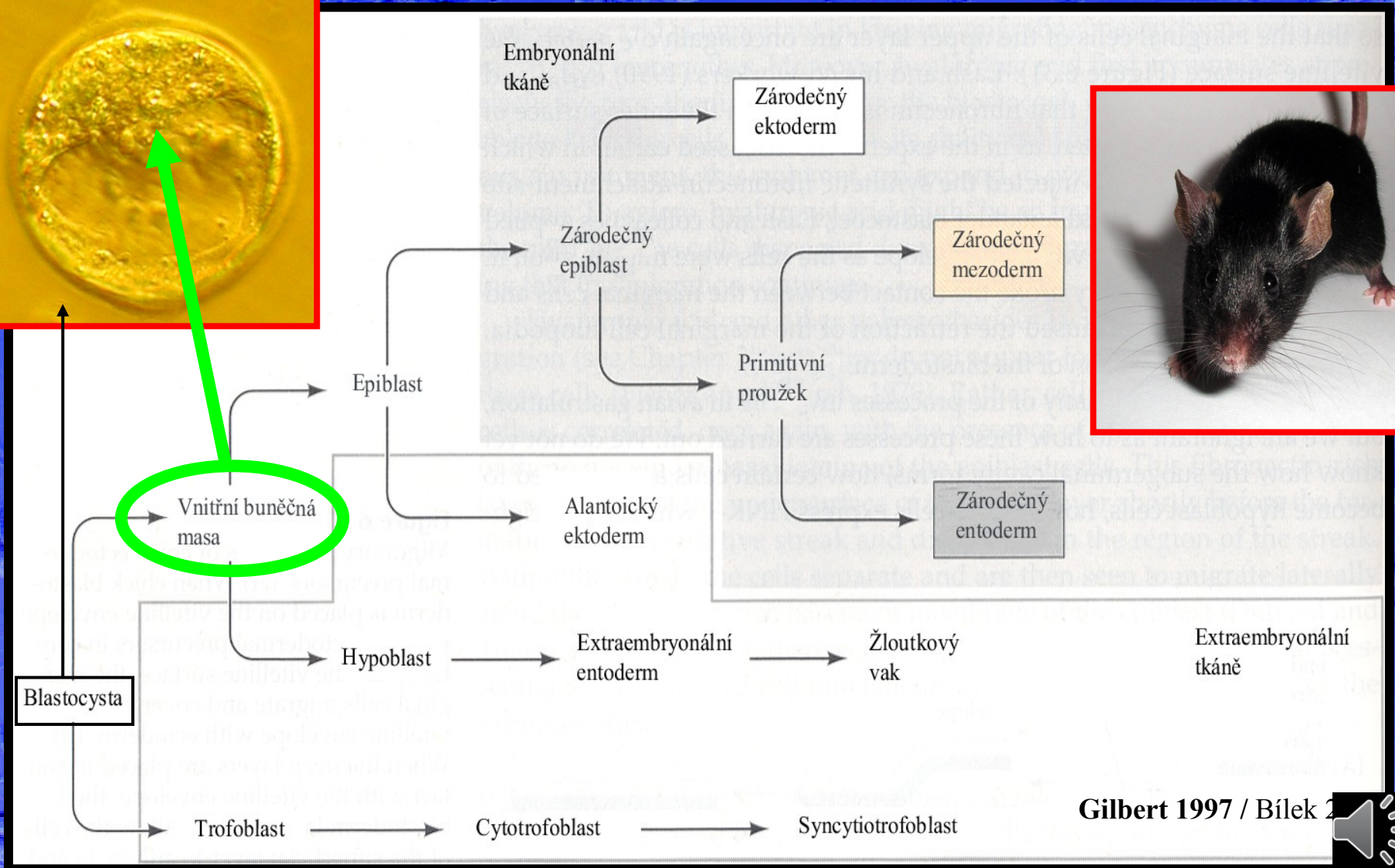
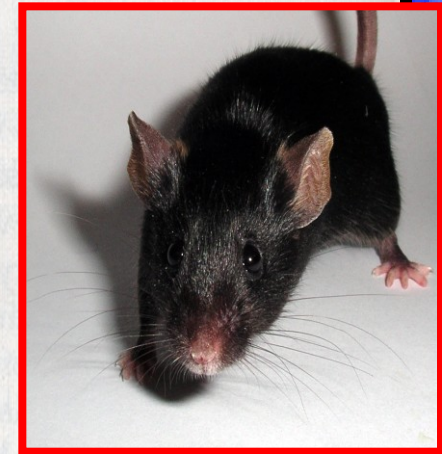
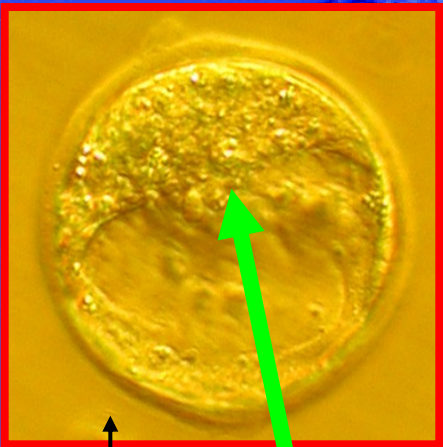
- ❖ specifické znaky/markery a vlastnosti (vývojově specifické)
- ❖ sebeobnova - nesmrtelnost
- ❖ diferenciaci in vitro
- ❖ diferenciaci in vivo

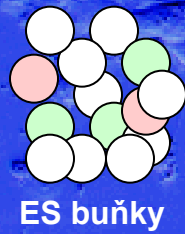

Embryonální kmenové buňky (ES - embryonic stem cell)

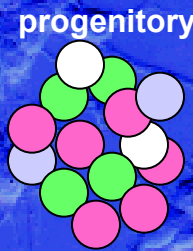

Model pro studium vzniku a zachování somatických kmenových buněk

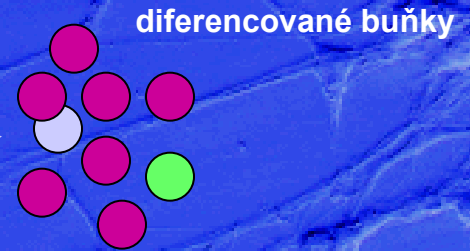
kultivace

indukce

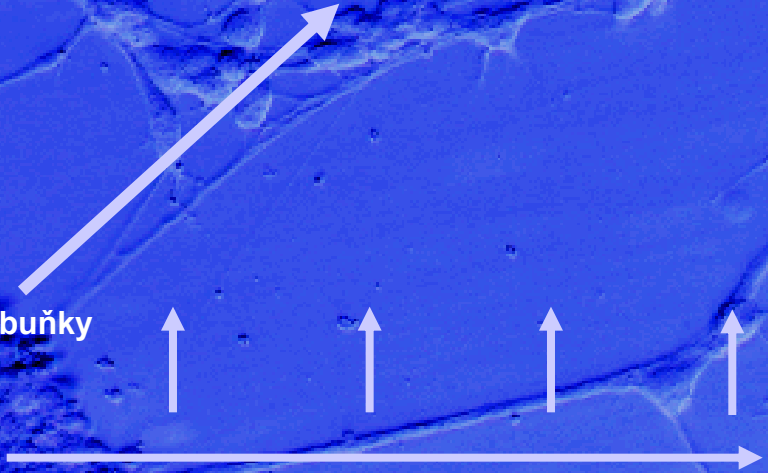
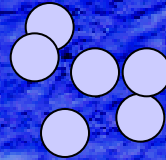

selektce

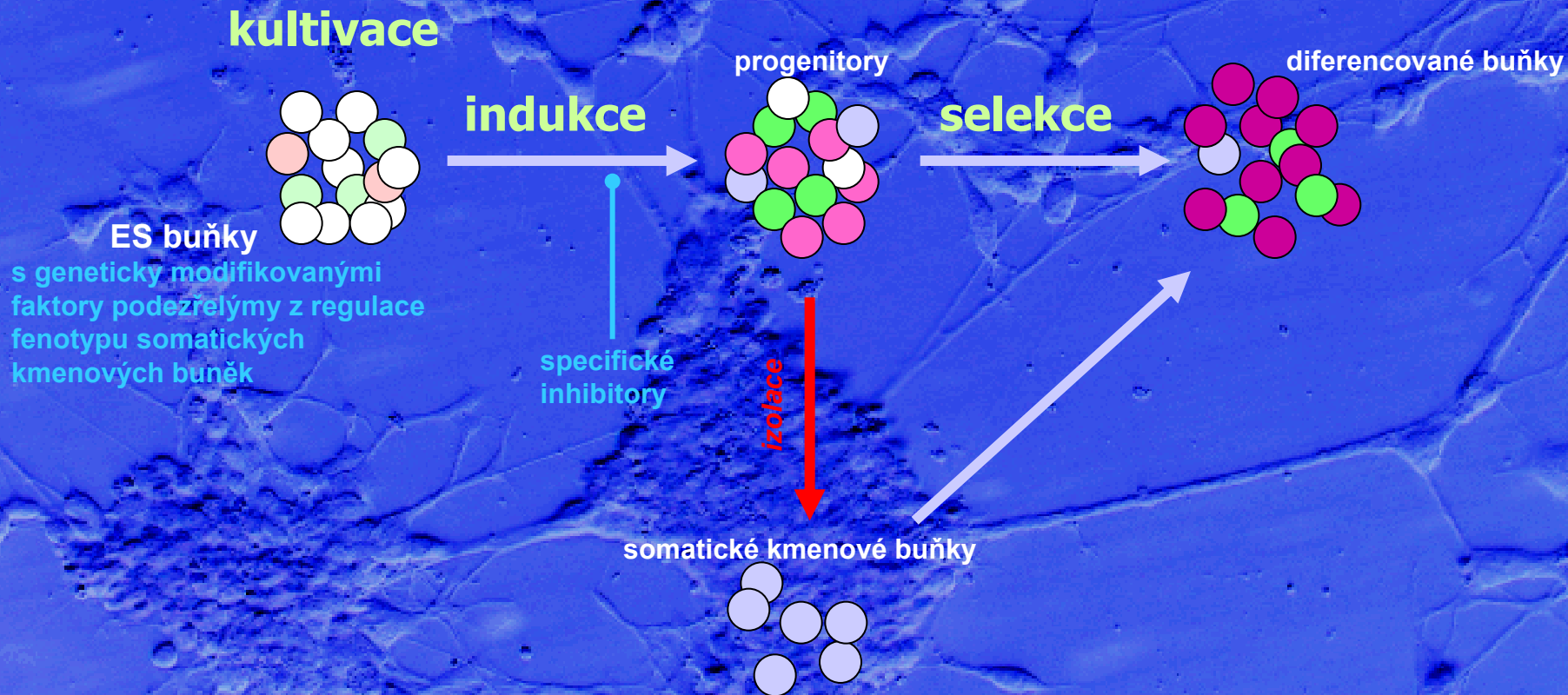

izolace

somatické kmenové buňky

Model pro studium vzniku a zachování somatických kmenových buněk v našich experimentech

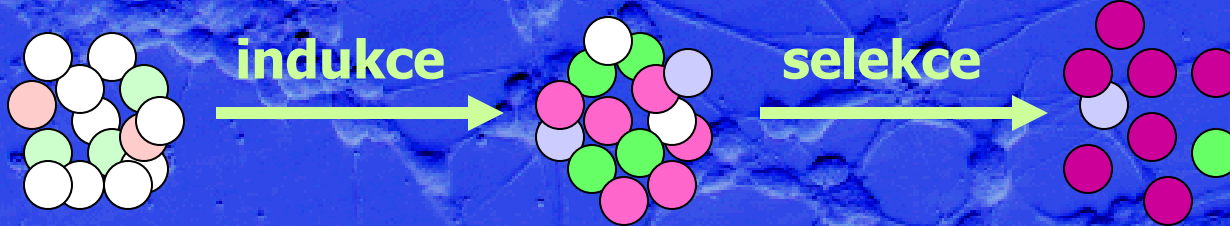

- četnost vzniklých somatických kmenových buněk
- jejich vlastnosti (fenotyp a potenciál pro další diferenciaci)

Diferenciace ES buněk *in vitro*

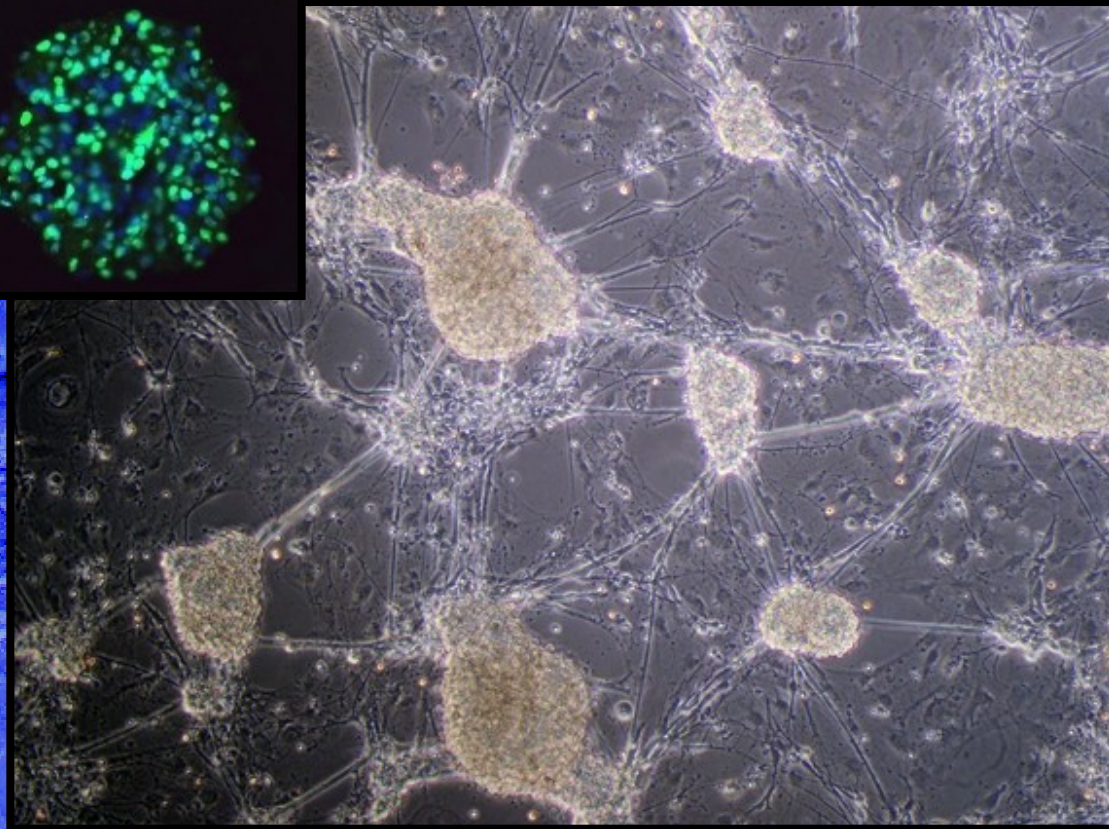
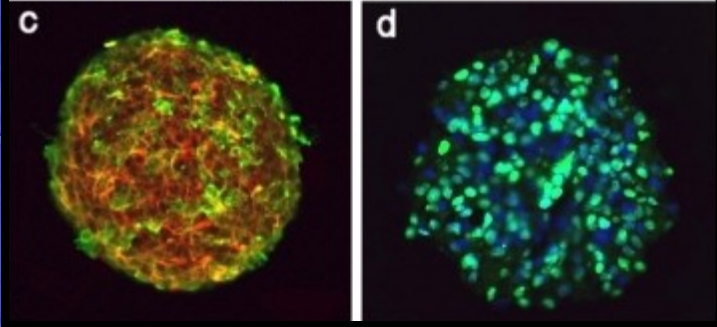
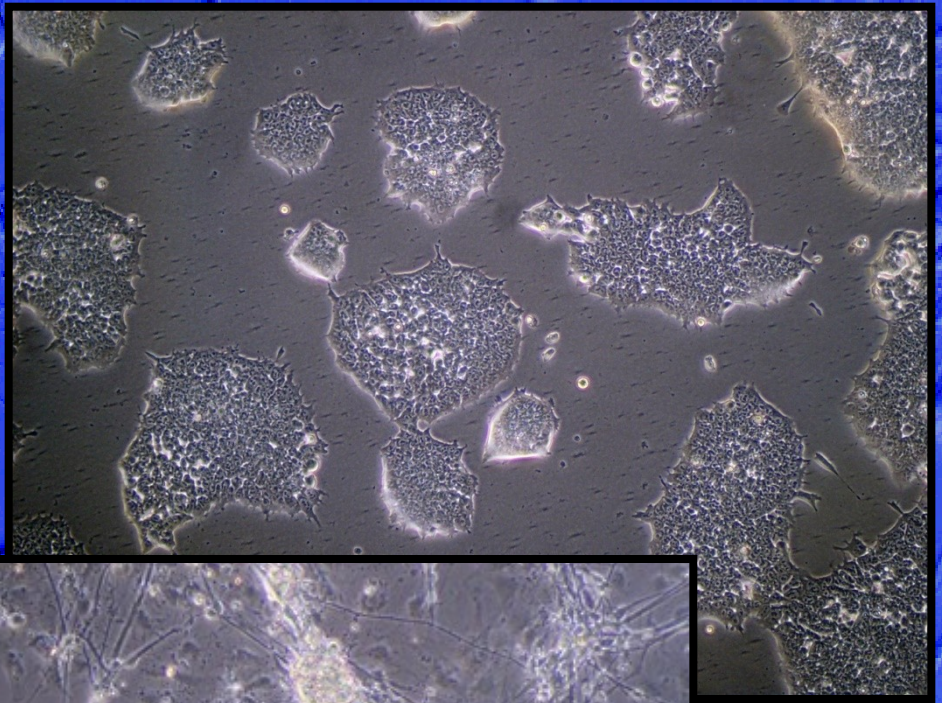
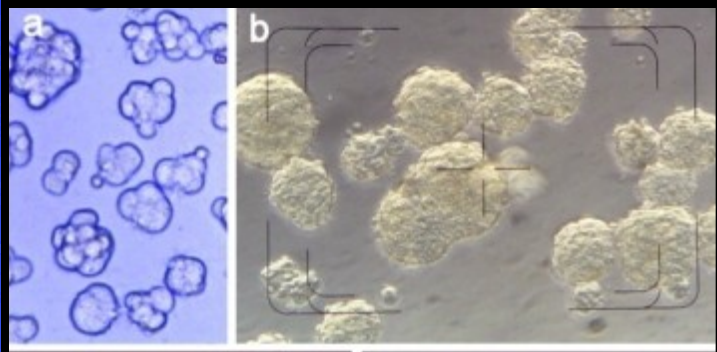
kultivace

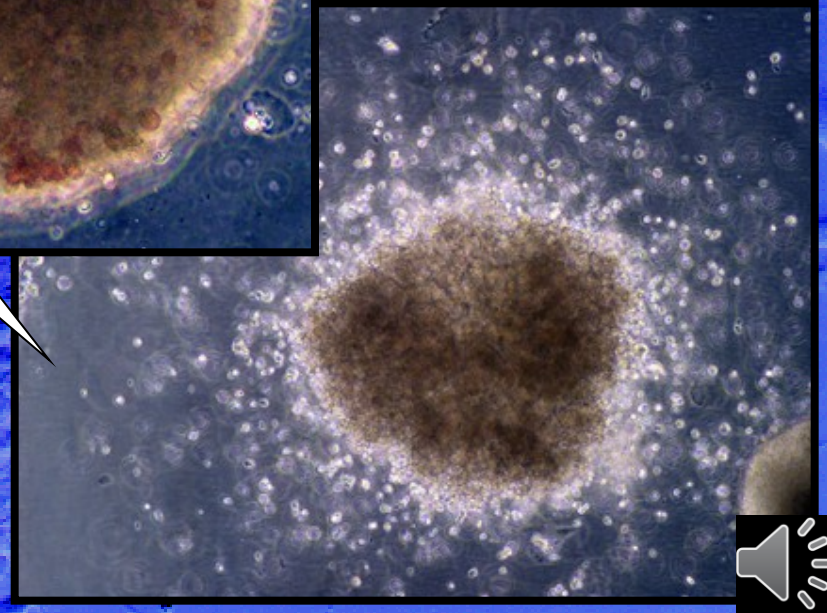
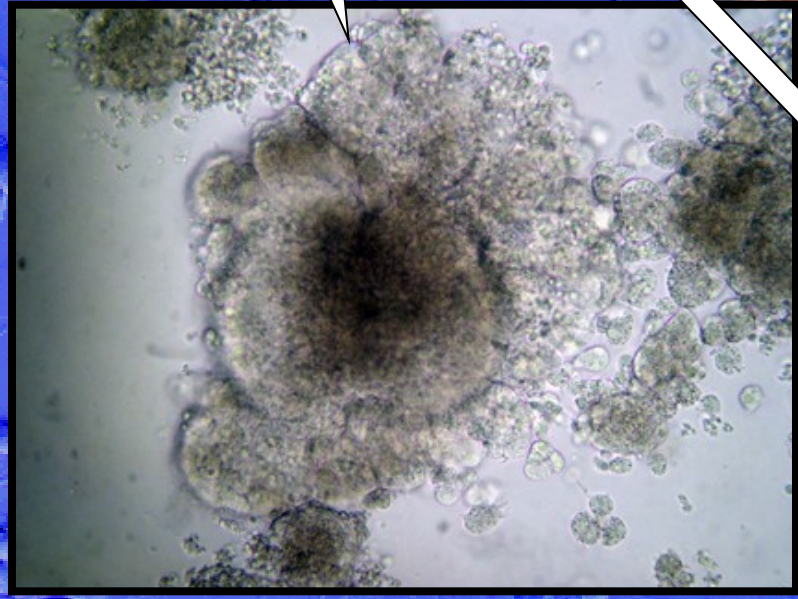
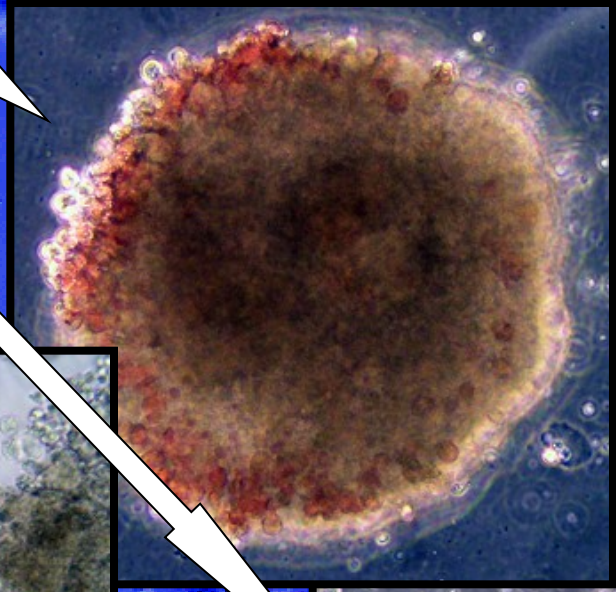
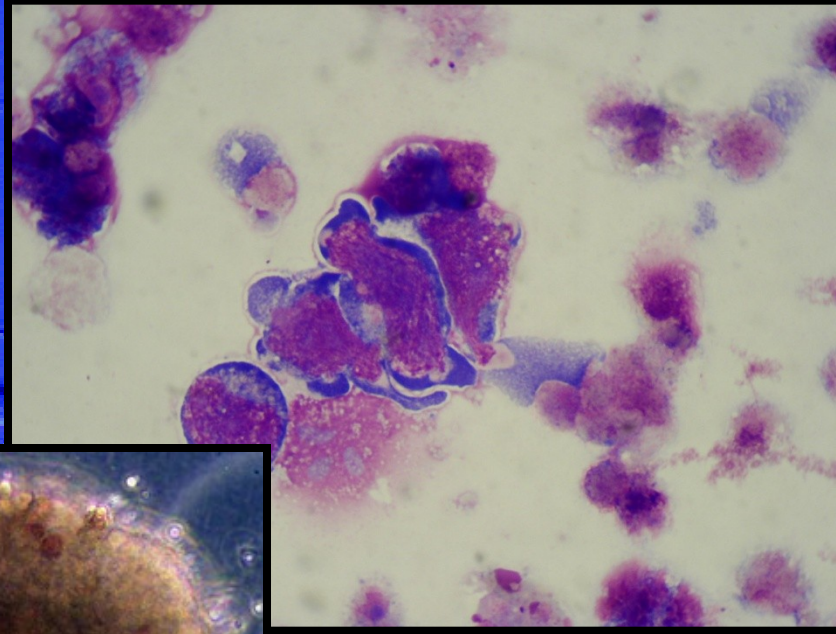
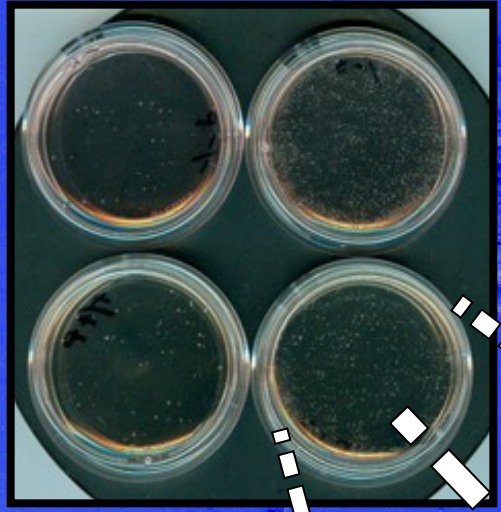
embryoidní tělíska

Neurogeneze

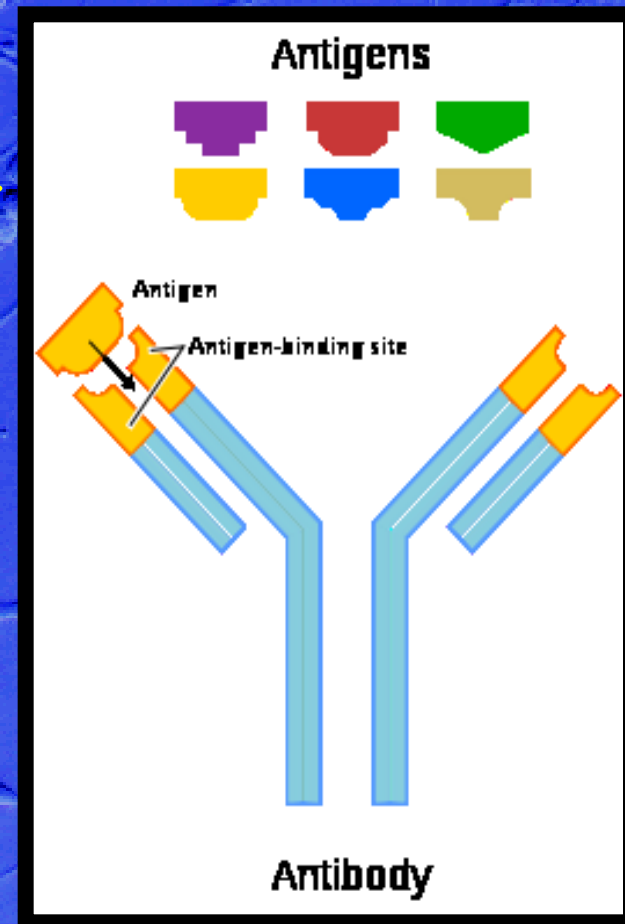

Hematopoéza

Protilátky - Ab = antibody

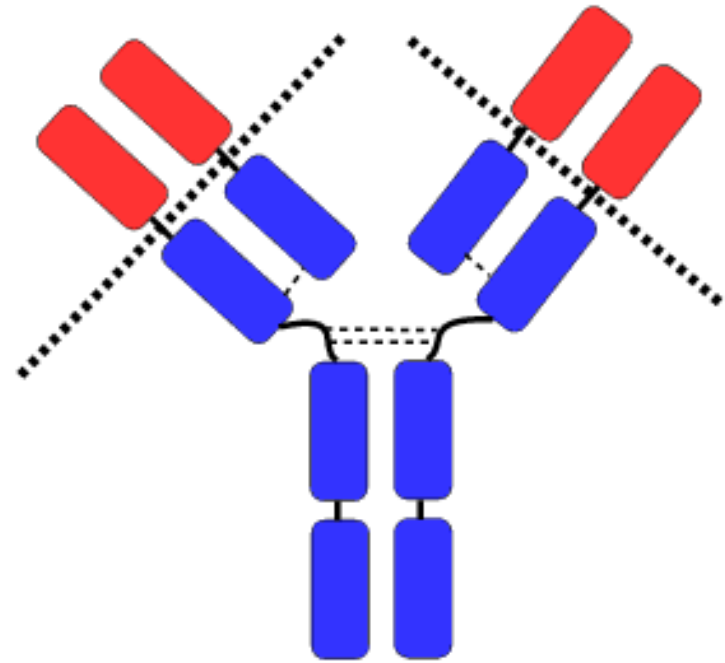
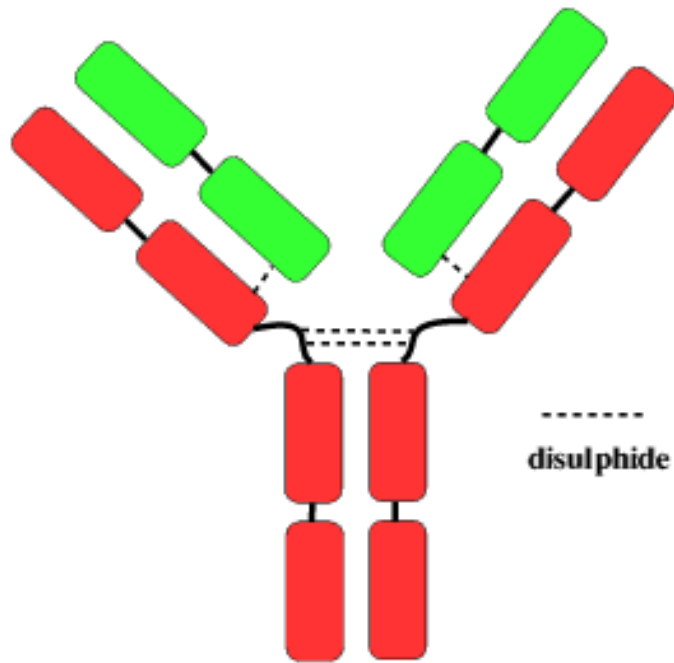
- produkt plasmatických buněk (zralé B-lymfocyty)
- bílkovina/protein, 4 proteinové řetězce, 2 lehké a 2 těžké
- rozpoznání cizorodého materiálu - antigenu
=> regulace imunitních/obranných reakcí
- detekce antigenů ve výzkumu
- antigen - látka na kterou je protilátka se schopná specificky navázat
- imunogen - struktura schopná vyvolat tvorbu protilátek
- monoklonální x polyklonální => dle původu (jeden nebo více klonů produkujících buněk)
- primární x sekundární x terciální => dle použití...

Basic structure of an Antibody

Light chain

Variable region

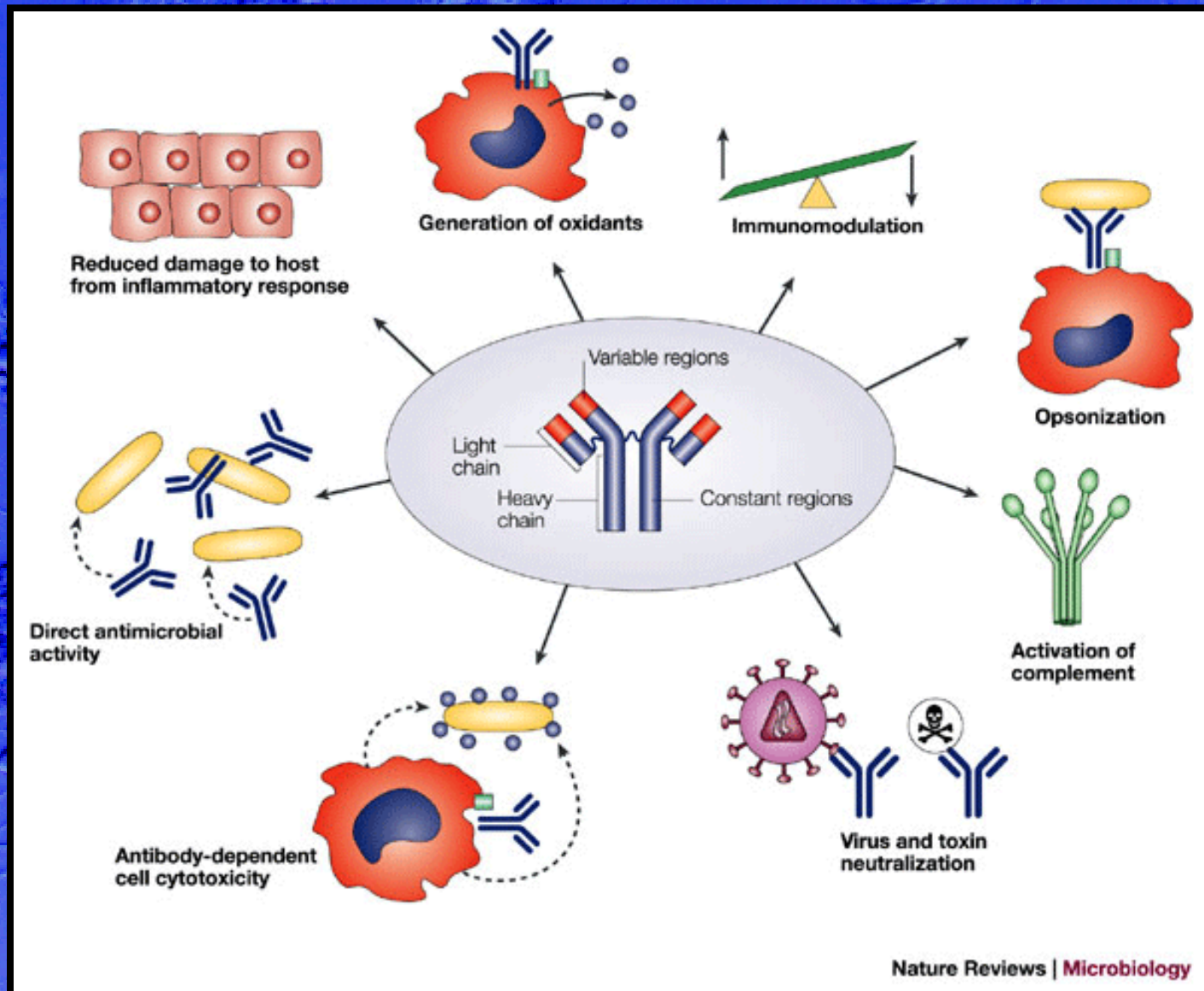
Heavy chain

Constant region

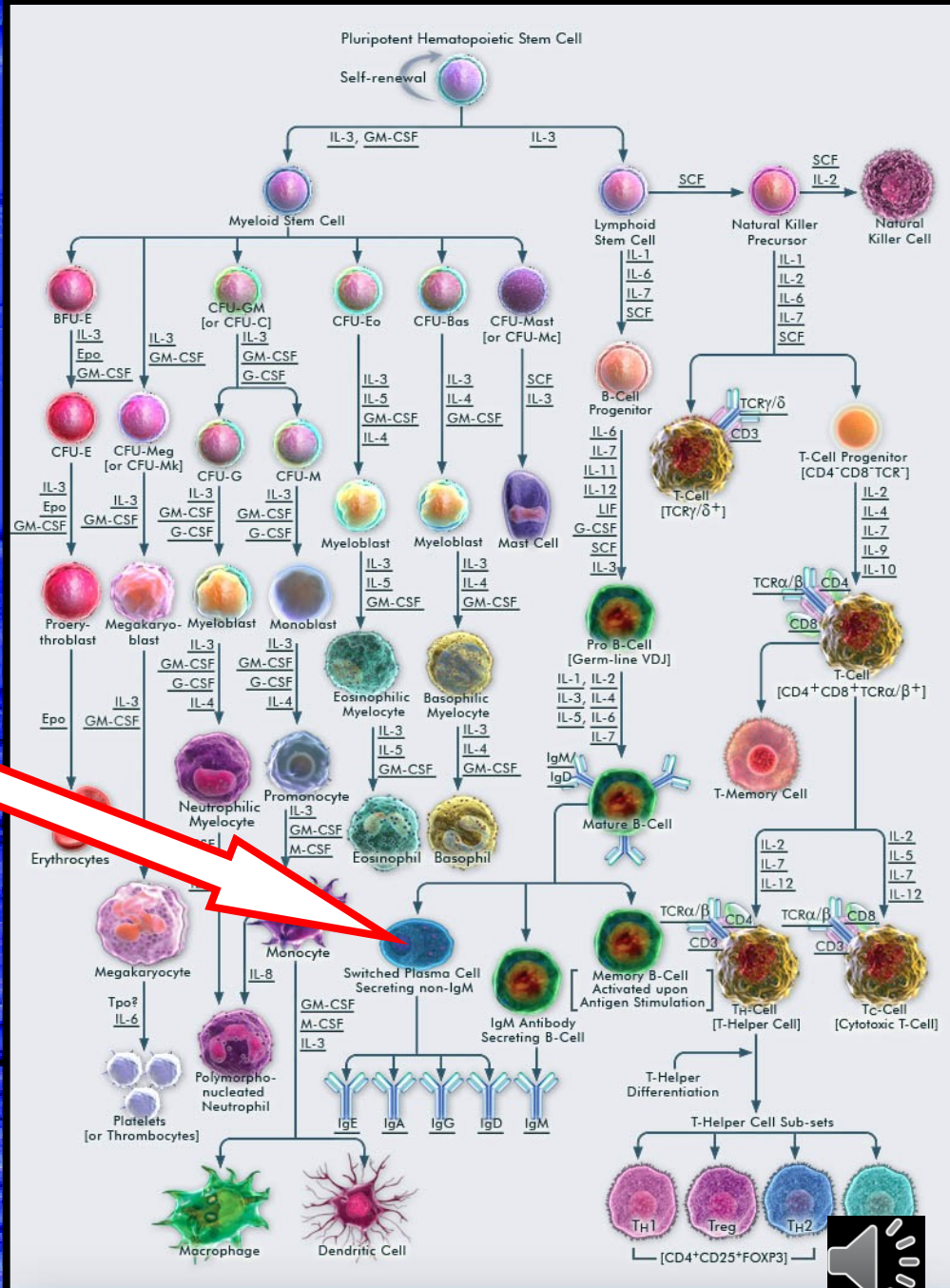
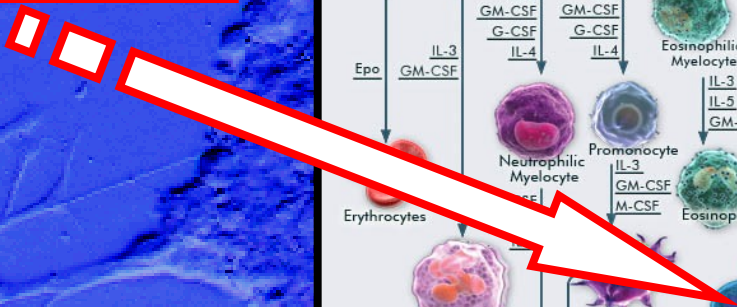

Úloha protilátek v organismu

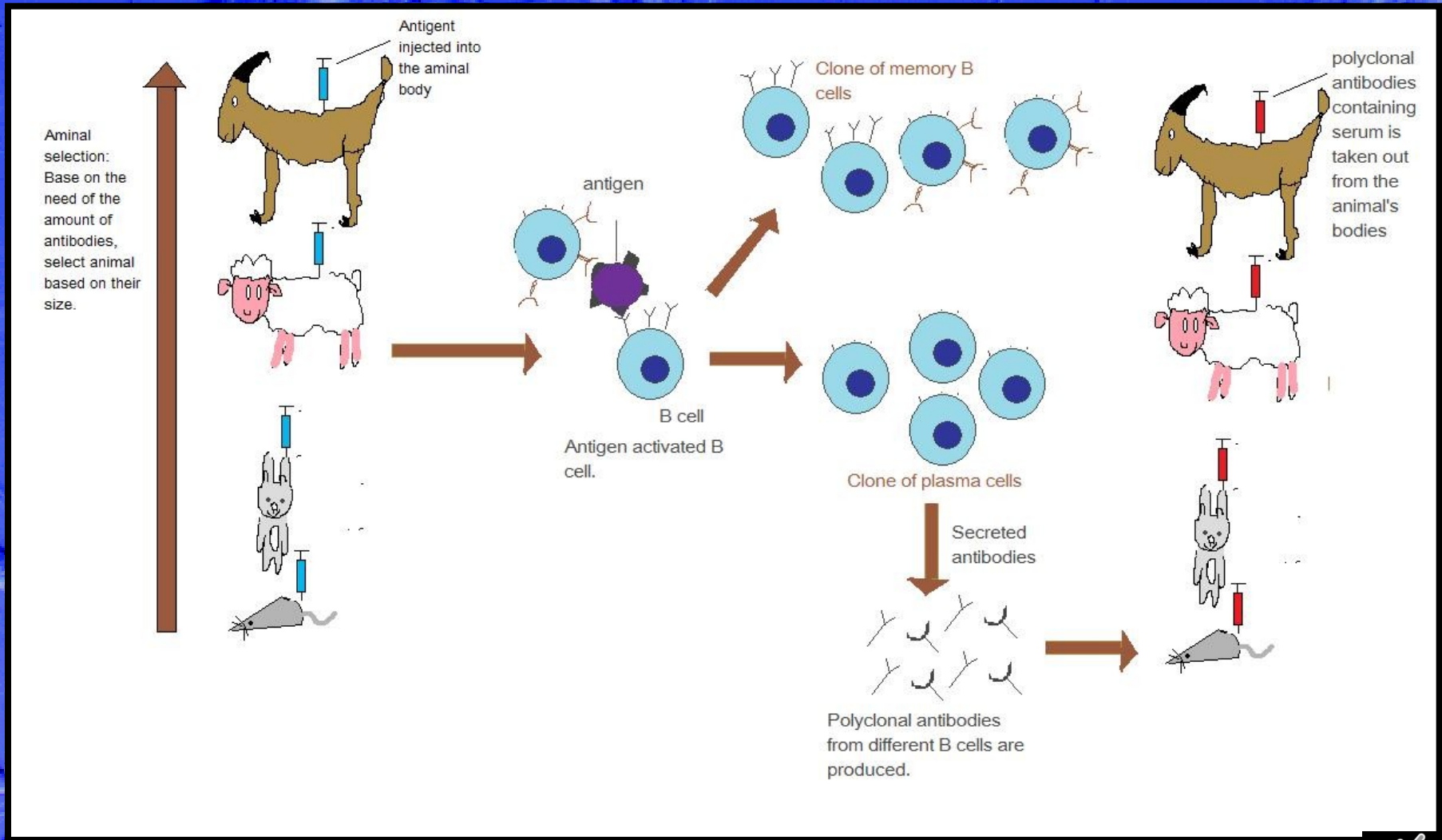
Kde protilátky vznikají?

Jsou produkovány plasmatickými B-lymfocyty!

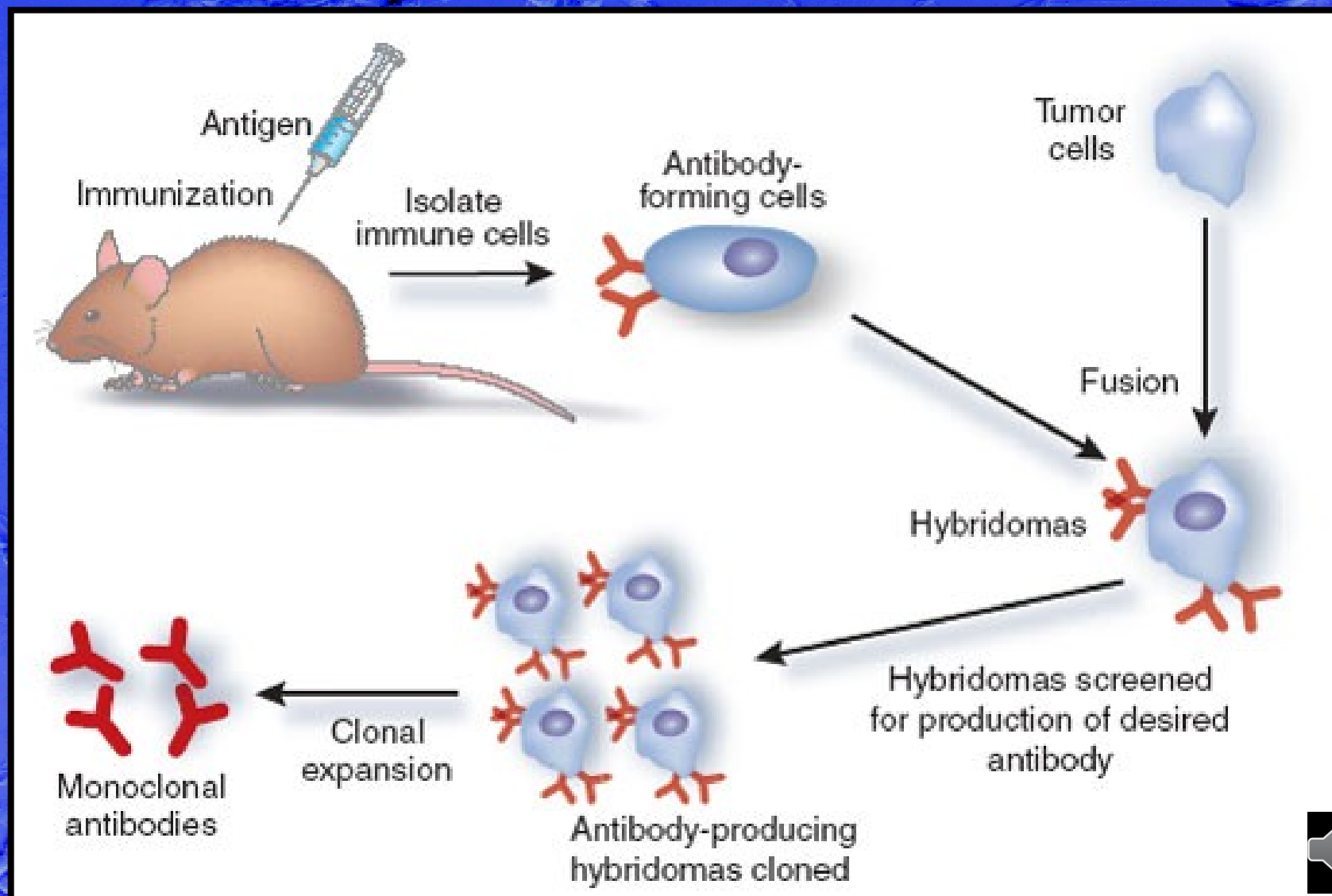
Polyklonální protilátky

- původem z více klonů

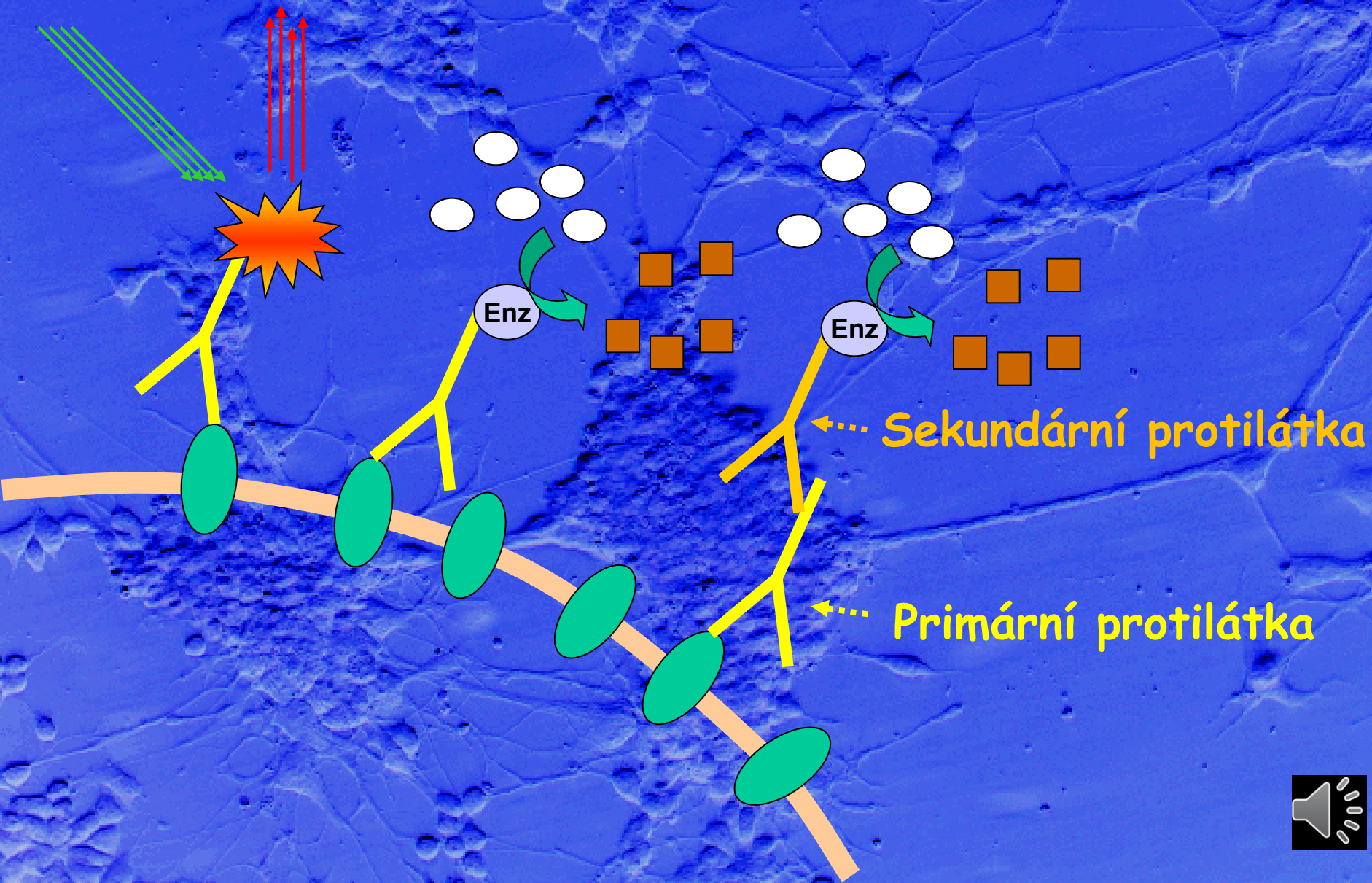

Monoklonální protilátky

- původem z jediného klonu!!!

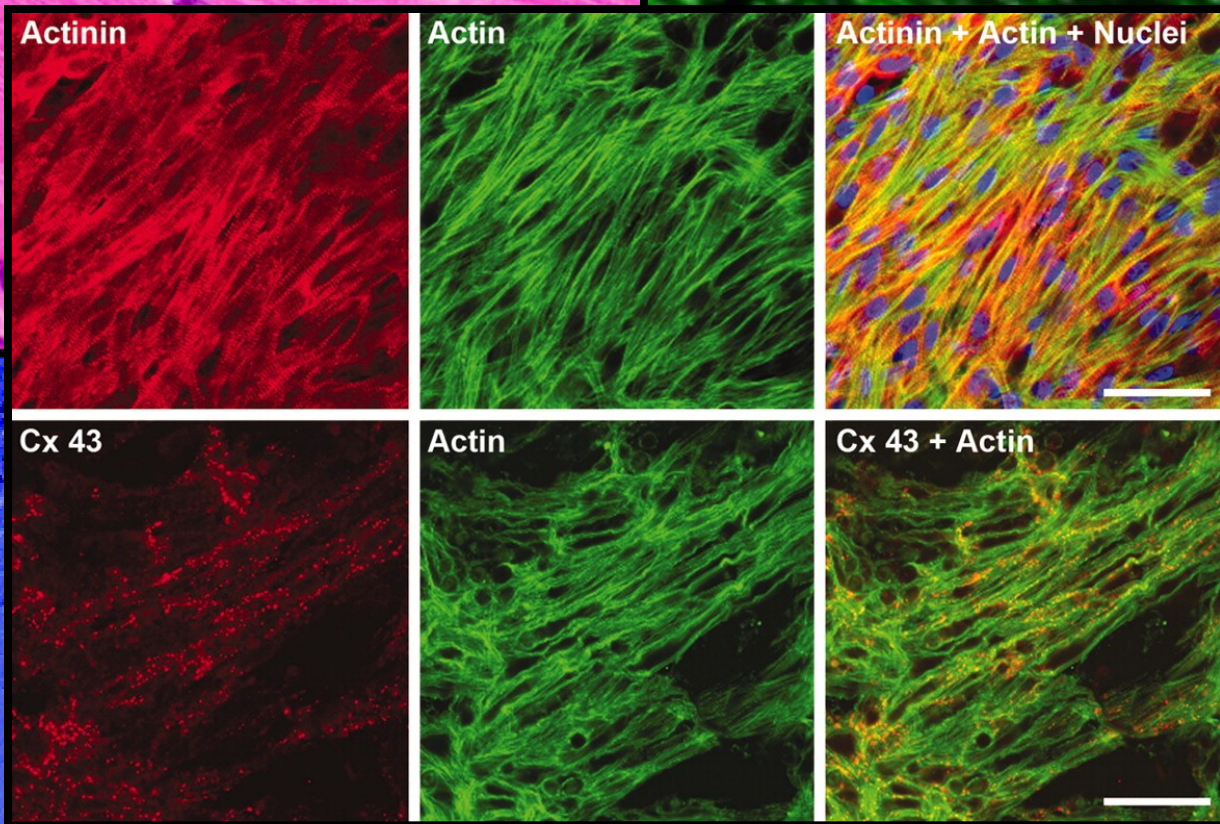
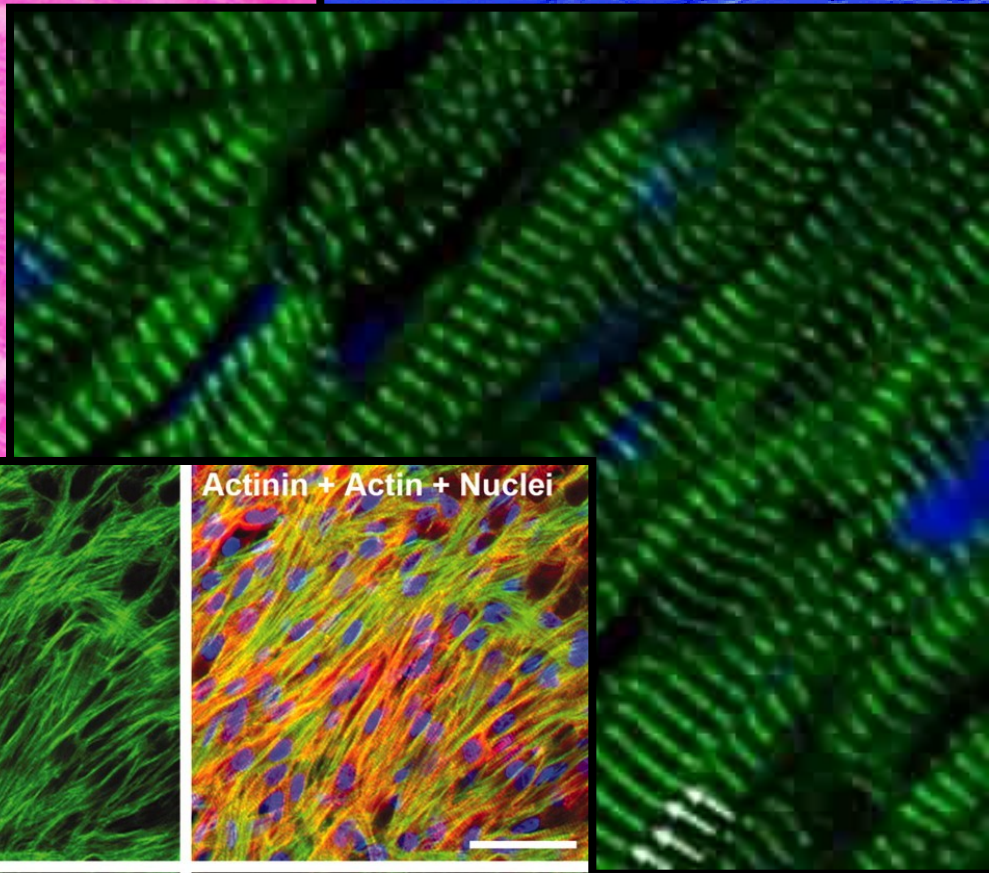
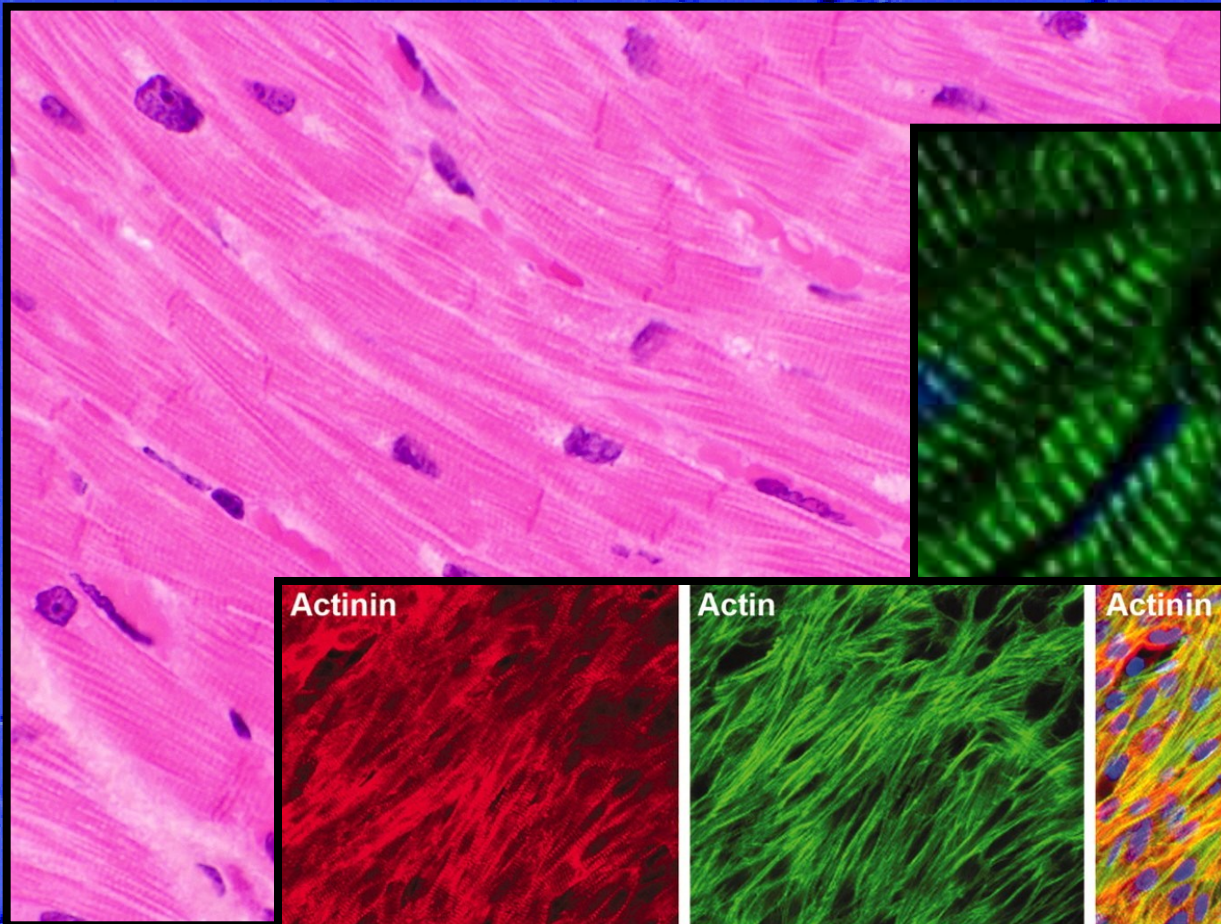
Schematický princip imunodetekce

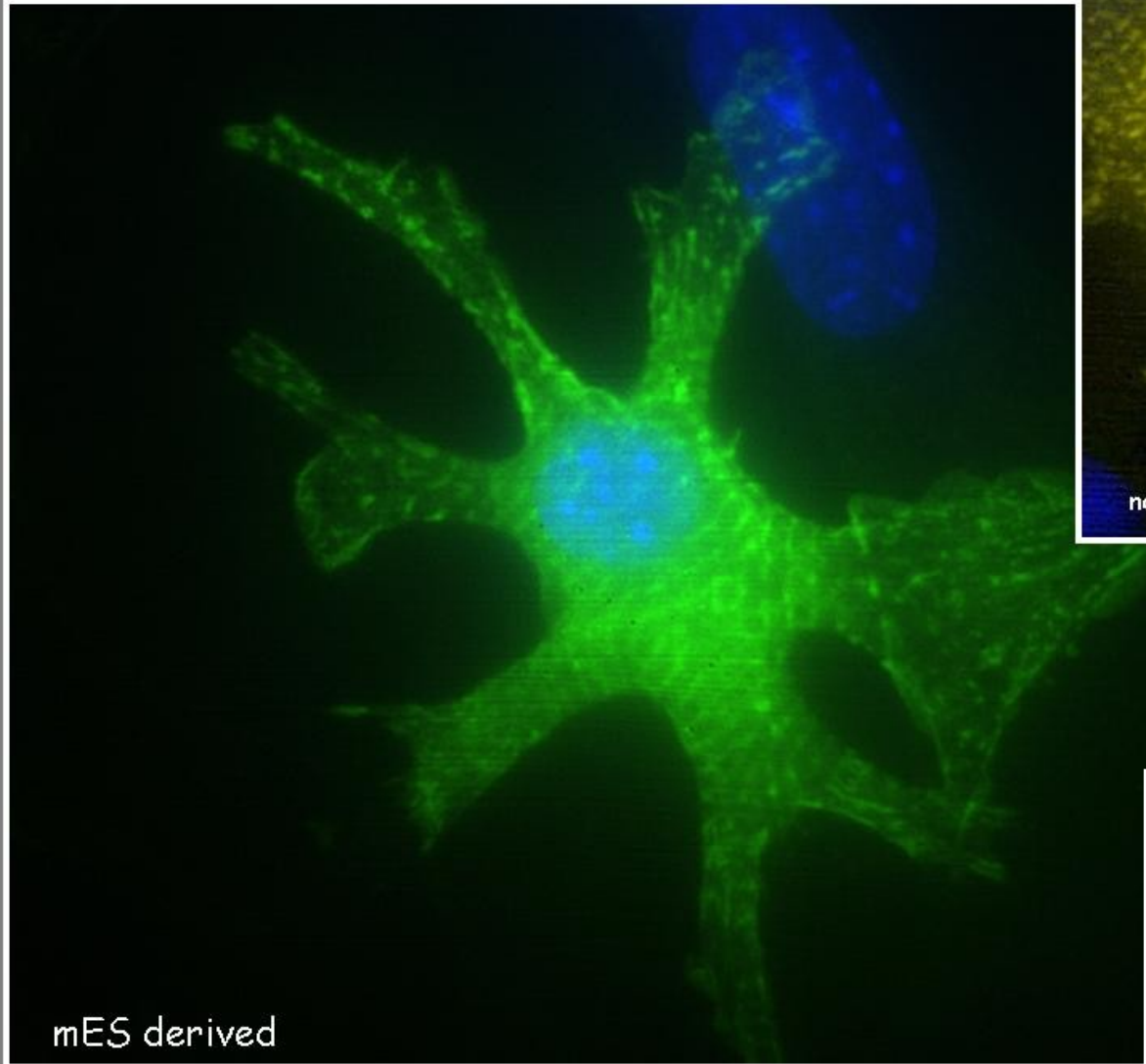

← Sekundární protilátka

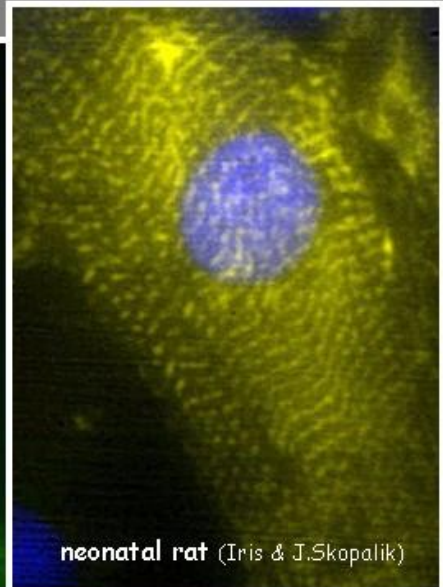
← Primární protilátka

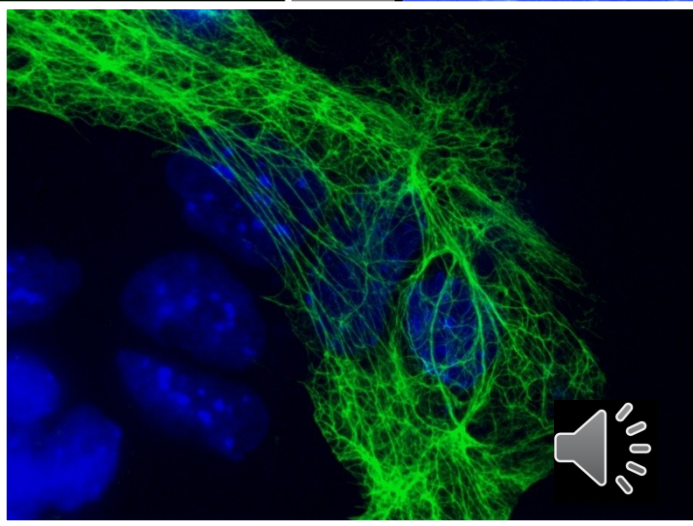

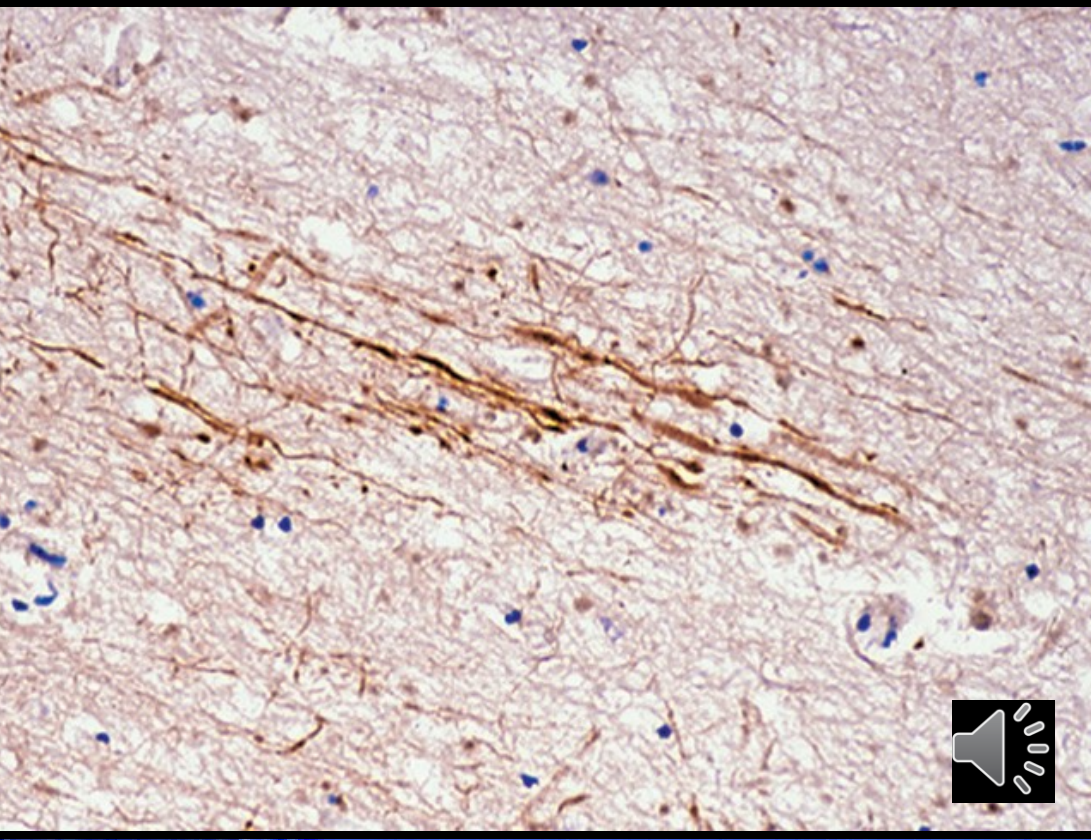
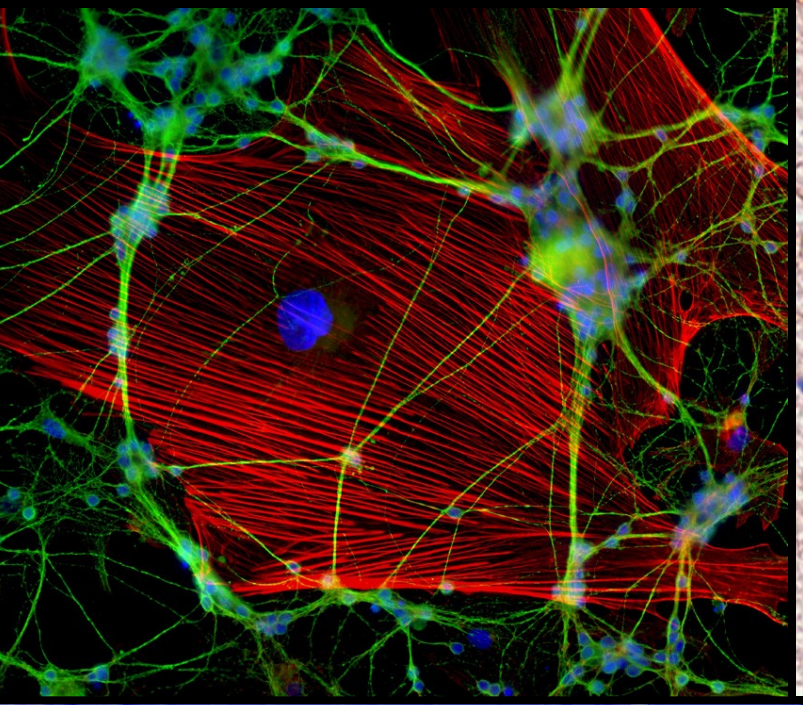
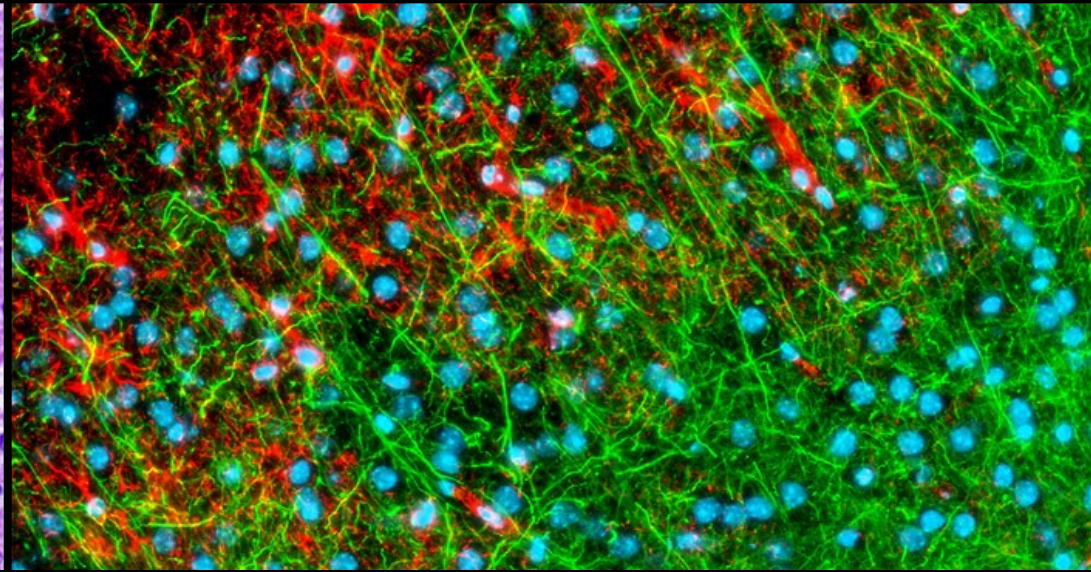
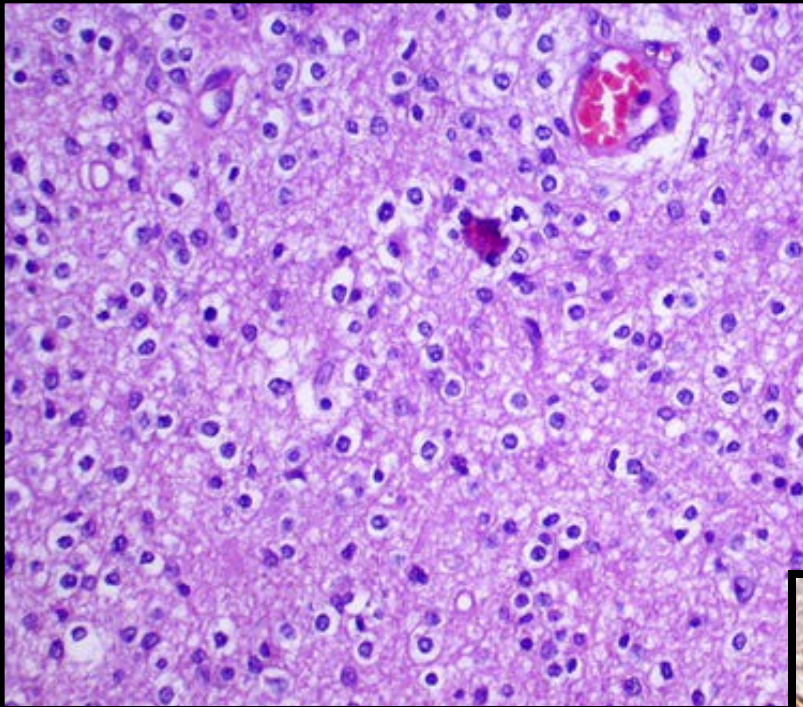

mES derived

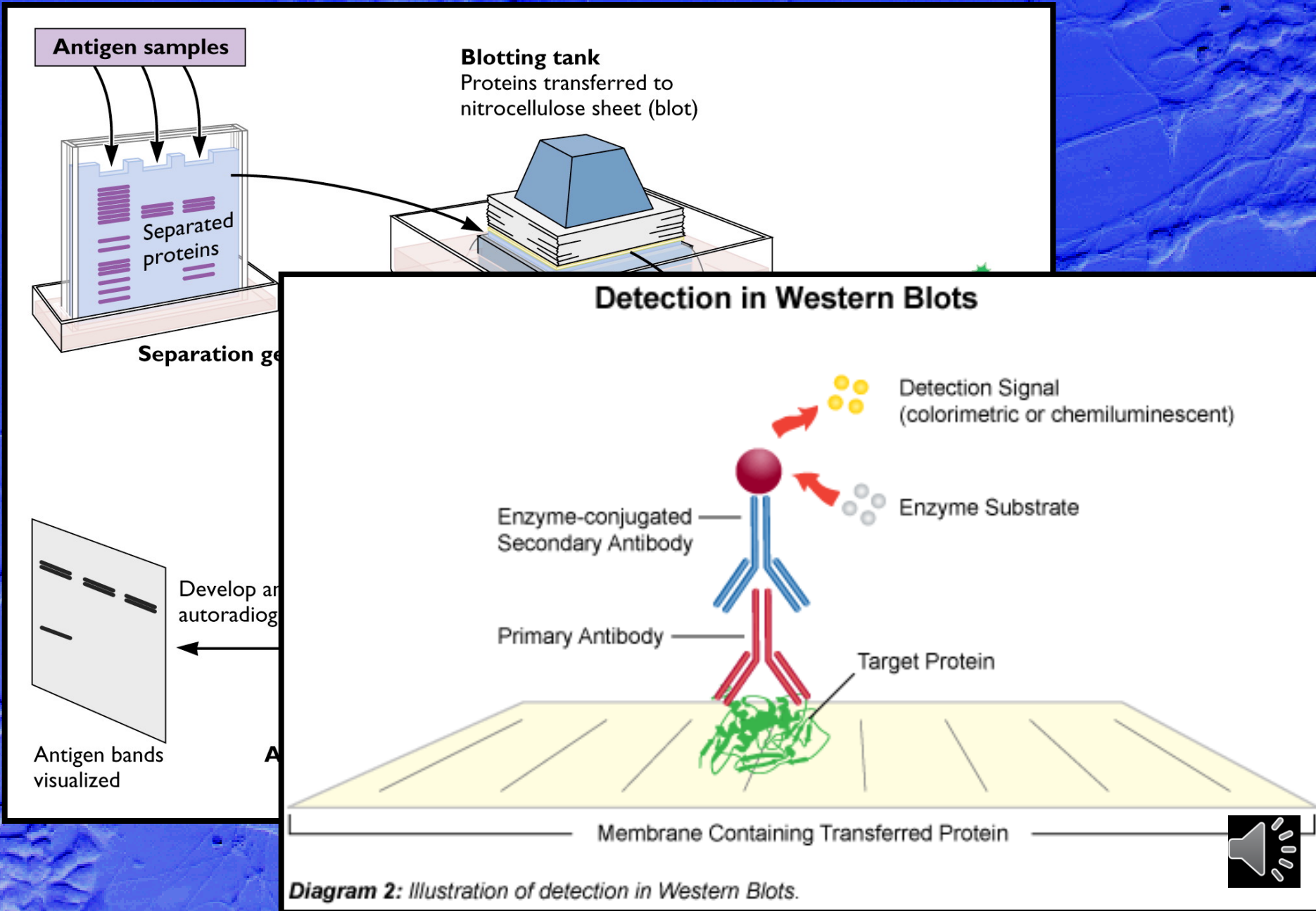
neonatal rat (Iris & J.Skopalik)

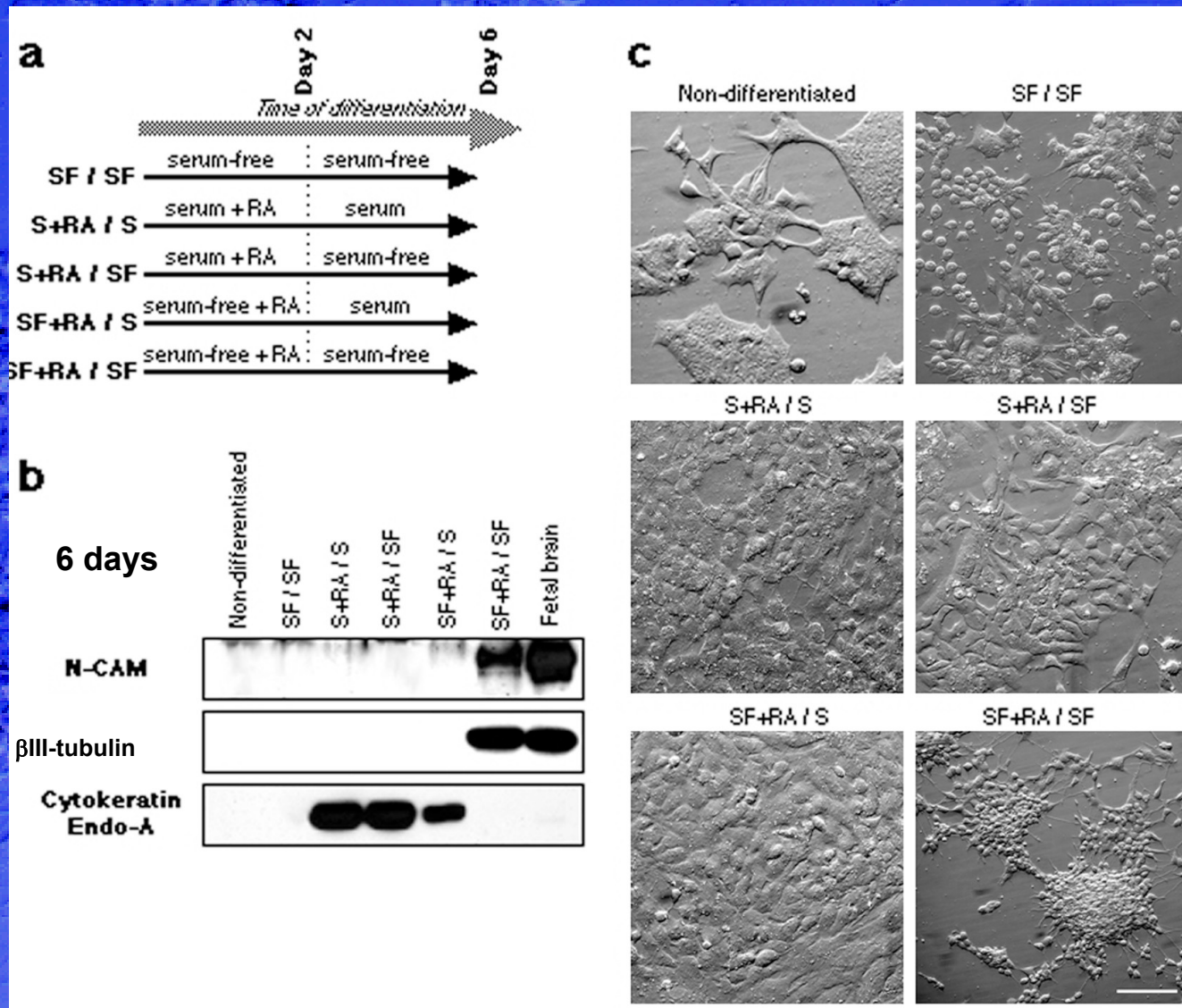

Western blot

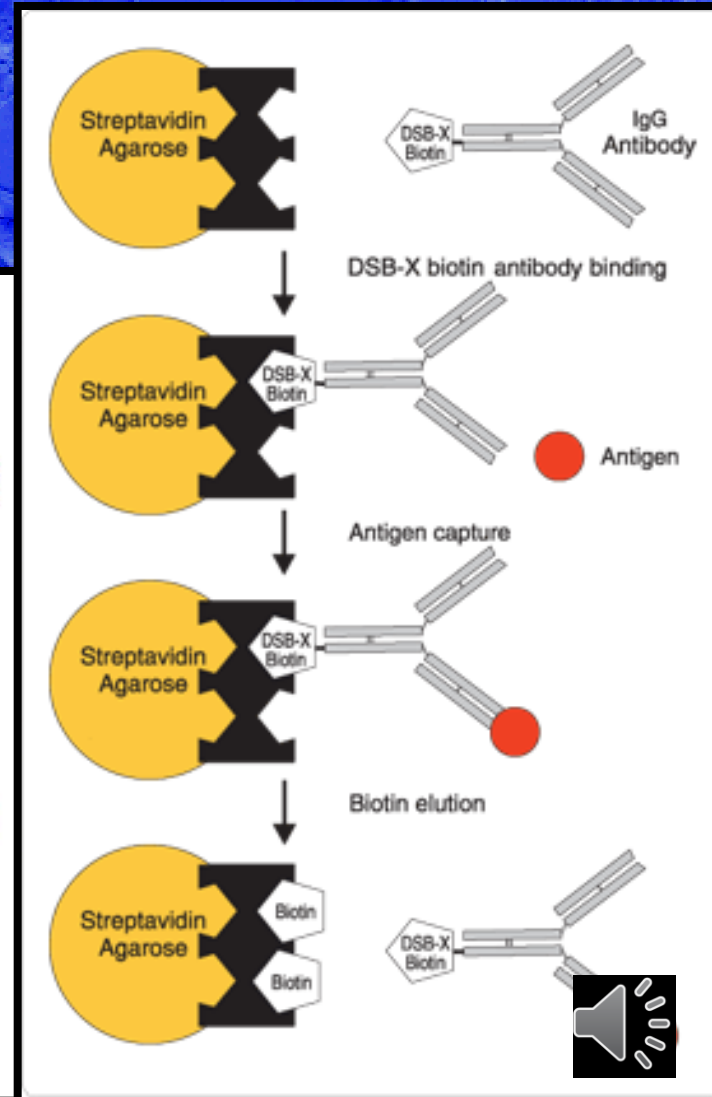
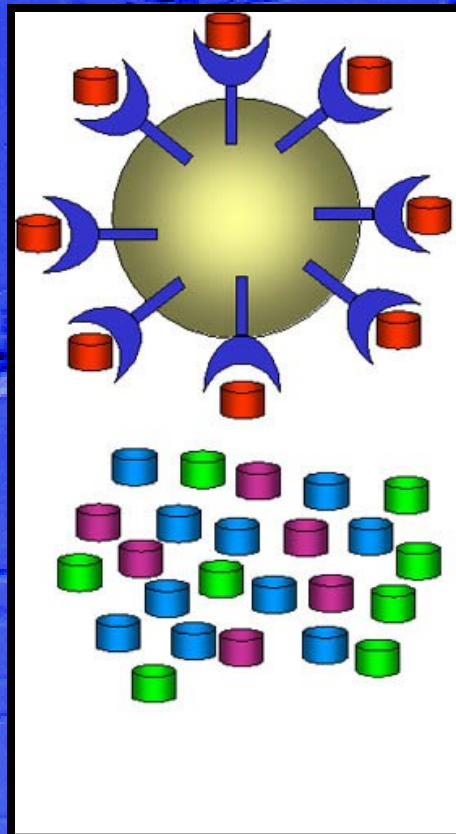
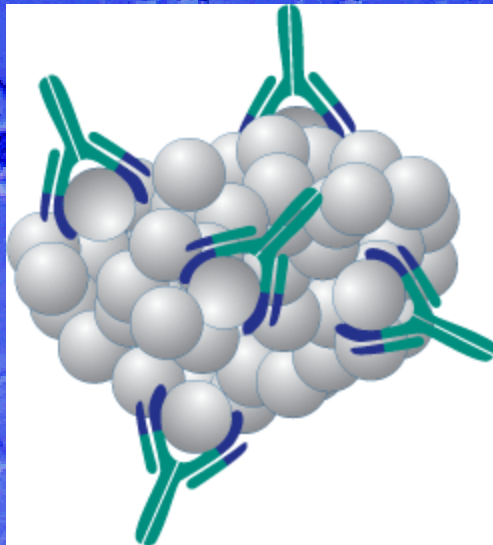
Účinek séra na RA indukovanou neurální diferenciací

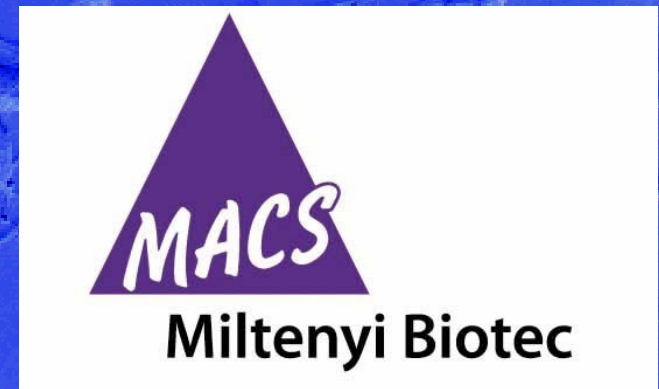
Afinitní chromatografie + imunoprecipitace

- purifikace a separace látek
- hledání partnerů v komplexech molekul
- studium struktury molekul a komplexů molekul

ELISA techniky, ...

Protilátky jsou komerčně dostupné...

Děkuji za pozornost.

